

ALBANIJA

Albanski je parlament u 2001. godini prihvatio nove propise koji reguliraju registriranje i djelovanje nevladinih organizacija (NVO). Paket zakona čine Zakon o neprofitnim organizacijama, Zakon o registriranju neprofitnih organizacija i dopune Građanskog zakonika. Novi propisi značajno su promijenili pravila koja se odnose na, npr., to koje su gospodarske djelatnosti dopuštene. Porezni propisi nisu, međutim, u smislu prilagođavanja novim propisima, bili dopunjeni od stupanja na snagu novoga zakonskog okvira.

Porezi propisani na nacionalnoj razini uključuju porez na dohodak, porez na dobit, porez na male poduzetnike, PDV, posebni porez na promet i porez na dohodak od igara na sreću, ali postoje i lokalni porezi. NPO, kao pravne osobe, obveznici su poreza na dobit, osim u slučajevima kad nemaju pravo na oslobođenje, kao što je raspravljeno dolje. Općenito, stopa poreza na dobit je 25%.

A. NVO ovlaštene zahtijevati oslobođenje od poreza na dohodak ili poreza na dobit

Pravo na oslobođenje od poreza na dobit imaju pravne osobe koje obavljaju vjersku, humanitarnu, dobrotvornu, znanstvenu i obrazovnu djelatnost, pod uvjetom da se njihova imovina ili dobit ne upotrebljavaju na korist njihovih utemeljitelja ili članova. Međunarodne organizacije, agencije za tehničku suradnju i njihovi predstavnici imaju pravo na oslobođenje od poreza pod uvjetom da je to regulirano sporazumom, kao i osobe čije je takvo pravo regulirano međunarodnim ugovorom koji je ratificirala skupština, organizacija za zapošljavanje i trgovinska, industrijska i poljoprivredna komora.

B. Oporezivanje prema izvoru dobiti

Prilozi i članarine. Prilozi i članarine oslobođeni su od oporezivanja.

Gospodarske/poslovne djelatnosti. Novi Zakon o neprofitnim organizacijama propisuje da neprofitne organizacije mogu gospodarski djelovati radi postizanja

“svrhe i cilja svoje djelatnosti,” kao i radi upravljanja i održavanja svoje imovine. Gospodarska djelatnost ne može biti prvenstvena djelatnost organizacije, ona mora biti usklađena s njezinom svrhom, i mora biti označena kao jedan od izvora dohotka organizacije. Dobit od gospodarske djelatnosti neprofitne organizacije podložan je oporezivanju porezom na dobit; u slučaju takve dobiti nisu propisana nikakva oslobođenja. Neprofitne organizacije mogu od svojih prihoda od gospodarske djelatnosti odbiti samo troškove nastale u vezi s tom djelatnošću, a ne troškove koji nastanu u vezi s djelatnošću oslobođenom od poreza.

Organizacije koje radi stjecanja dobiti obavljaju gospodarsku djelatnost moraju biti registrirane kod Poreznog odjela.

Ulaganja. Fondacijama, udrugama i centrima izričito je novim Zakonom o NVO dopušteno ostvarivati dobit od svoje imovine, pod uvjetom da oni tu dobit ostvaruju i da imaju troškove u vezi s njezinim ostvarivanjem isključivo radi postizanja svrhe i cilja svoje djelatnosti te radi upravljanja i održavanja svoje imovine. Pasivni investicijski prihodi u obliku dividendi, autorskih prava i prava na temelju drugih oblika intelektualnog vlasništva, prihod od leasinga, kapitalni dobiti i najamnine ulaze u oporezivu dobit.

C. Drugi porezi

Nekretnine. NVO su, kao sve fizičke i pravne osobe, obveznici poreza na zgrade i poljoprivredno zemljište. Međunarodne organizacije i organizacije za pomoć kod katastrofalnih prirodnih nepogoda, odobrene od Vijeća ministara, oslobođene su tog poreza.

Darovi i nasljedstva. U Albaniji nema poreza na darove i nasljedstva.

PDV. Sljedeće su isporuke dobara i obavljanja usluga oslobođeni od PDV-a, pod uvjetom da su izvršeni bez naknade ili uz naknadu koja je očigledno niža nego što bi bila da je naplaćena s namjerom ostvarenja dobiti: isporuke dobara i obavljanja usluga koje izvrše neprofitne organizacije u medicinske ili stomatološke svrhe, za zaštitu ili brigu o djeci ili starijim osobama; oslobođene su, nadalje, obrazovne, kulturne ili sportske usluge; i usluge vjerskih ili filozofskih organizacija obavljene radi duhovnog blagostanja. Određene međunarodne organizacije izuzete su od PDV-a na uvoz i imaju pravo na povrat sredstava za neke kupnje u Albaniji. Druge transakcije neprofitnih organizacija, uključujući dobavljanje gorenavedenih dobara i obavljanje gorenavedenih usluga uz punu naknadu, dovode do nastanka porezne obveze. Prag za ulazak u sustav PDV-a je 2 milijuna leka. Dobrovoljno mogu ući u sustav PDV-a oni koji obavljaju oporezive transakcije kao dio svoga poslovanja, iako vrijednost njihovih isporuka ne doseže propisani prag. Ulazak u sustav PDV obavezan je za one organizacije koje žele ostvariti pravo na oslobođenje od PDV-a. Stopa PDV-a je 20%.

Za potrebe PDV-a neprofitna organizacija je društvo, ustanova, udruga ili organizacije koja nije osnovana radi ostvarenja dobiti svojih članova i čiji statut ne dopušta raspodjelu dobiti ili imovine. Pojam “neprofitna organizacija” uključuje također proračunske ustanove koje financira država.

Drugi porezi. Osobe koje rade u dobrotvornim organizacijama, zaposlenici Crvenog križa i osobe koje prate određenu opremu za pružanje humanitarne pomoći oslobođene su plaćanja konzularnog poreza koji se plaća u slučaju zračnog prelaska albanske granice. Dobrotvorne organizacije oslobođene su poreza na radio-komuniciranje. Vozila dobrotvornih organizacija i vozila koja se koriste za prijevoz humanitarne pomoći bez naknade izuzeta su od poreza na prolazak stranih vozila. Zrakoplovi koji prevoze humanitarnu pomoć, ili koji pripadaju dobrotvornim organizacijama ili oružanim snagama, oslobođeni su aerodromskog poreza ako se koriste za prijevoz humanitarne pomoći bez naknade.

D. Porezne pogodnosti za donacije fizičkih osoba i trgovačkih društava

Sve fizičke i pravne osobe čija se dobit oporezuju prema Zakonu br. 7677 od 3. ožujka 1993. godine, “O porezu na dobit”, imaju pravo, na temelju sponzorstva, odbiti do 4% iznosa dobiti prije oporezivanja od oporezive dobiti. Odbitak se povećava do 10% za one fizičke i pravne osobe koje sponzoriraju tisak i izdavačku djelatnost. Bilo da se radi o tuzemnim ili inozemnim osobama, sve pravne osobe koje obavljaju neku profitnu djelatnost (i po toj su osnovi obveznici poreza na dobit), imaju pravo na ovaj odbitak. Dodatno, sve fizičke i pravne osobe čija dobit se oporezuje u skladu sa Zakonom o oporezivanju malog poduzetništva imaju pravo na odbitak od oporezive dobiti sponzorskog iznosa do jedan posto (1%) od iznosa dobiti prije oporezivanja. Sve fizičke osobe koje obavljaju samostalnu djelatnost s namjerom ostvarenja dobiti, kao što je trgovina dobrima, ili pružanje profesionalnih usluga uključujući zdravstvene i pravne usluge, i koje plaćaju porez na svoj dohodak imaju pravo na ovaj odbitak.

Samo “trgovci” koji su kao takvi definirani albanskim propisima mogu biti sponzori. Sponzorstva se mogu upražnjavati samo u području društvenih i javnih djelatnosti. Takve djelatnosti uključuju, iako nisu ograničene samo na to, humanitarne, kulturne i umjetničke djelatnosti; obrazovne i podučavalačke djelatnosti; ekološke djelatnosti; znanstvene, literarne i umjetničke radove; enciklopedije; tisak i izdavačku djelatnost. Sponzorstvo može biti ostvareno u novcu ili u naturalnom obliku. Sponzorstva radi gospodarske koristi sponzora su zabranjena. Da bi sponzor ostvario poreznu povlasticu, sponzorstvo mora biti dokumentirano (ugovorom ili potvrdom o izvedbi).

BOSNA I HERCEGOVINA

Prema Daytonskom sporazumu, Republika Bosna i Hercegovina sastoji se od dva entiteta, od Federacije Bosne i Hercegovine i od Republike Srpske. Donošenje poreznih propisa je u nadležnosti tih entiteta. Ovaj se sažetak odnosi na Bosnu i Hercegovinu u mjeri u kojoj su propisi dvaju entiteta u bitnome isti. Ako se razlikuju u reguliranju nekog pitanja, propisi Federacije Bosne i Hercegovine i Republike Srpske bit će raspravljani odvojeno. Stopa poreza na dobit trgovačkih društava u Federaciji je 30%, a u Republici Srpskoj 10%

A. NVO ovlaštene na oslobođenje od poreza na dobit

U Federaciji su trgovačka društva banke i druge financijske organizacije, osiguravajuća društva i zadruge i “ustanove koje sudjeluju u prodaji dobara i obavljanju usluga na tržištu” obveznici poreza na dobit. NVO, općenito, nisu uvrštene niti u jednu od tih vrsta; posljedica je toga da su izuzete od poreza na dobit. Točno značenje pojma “ustanova”, međutim, nije jasno, što unosi određene dvojbe s obzirom na primjenu poreza na dobit na NVO. U Republici Srpskoj su pravne osobe, uključujući NVO, koje sudjeluju u “radnoj i profesionalnoj rehabilitaciji i zapošljavanju invalidnih osoba” oslobođene poreza na dobit.

B. Oporezivanje prema izvoru dobiti

Prilozi i članarine. I prilozi i članarine oslobođeni su poreza.

Gospodarske i poslovne djelatnosti. NVO mogu obavljati gospodarske djelatnosti koje su u vezi s njihovom osnovnom djelatnošću ako ostvarenu dobit koriste isključivo radi financiranja statutarnih ciljeva organizacije. Budući da NVO u Federaciji nisu obveznici poreza na dobit, dobit od njihovih gospodarskih djelatnosti se ne oporezuje (vidi gore). U Republici Srpskoj su NVO, osim onih koje sudjeluju u radnoj i profesionalnoj rehabilitaciji i zapošljavanju invalidnih osoba, obveznici poreza na dobit u pogledu dobiti ostvarene gospodarskom djelatnošću.

Ulaganja. I u Federaciji i u Republici Srpskoj organizacija može ostvarivati dobit od dividendi, autorskih prava, licenci, nekretnina, kamata i u ostalim oblicima pasivne dobiti. Dobit ostvarena od pasivnih ulaganja oslobođena je poreza.

C. Drugi porezi

Nekretnine. U Federaciji je oporezivanje nekretnina u kantonalnoj nadležnosti. U Sarajevskom kantonu (Federacija), na primjer, obveznik poreza na nekretnine

je vlasnik nekretnine, a porez se izračunava po novčanoj formuli reguliranoj zakonom i provedbenim propisima. Samo vjerske organizacije su izuzete od poreza na nekretnine, i to samo u mjeri u kojoj se nekretninom služe za ostvarenje svojih statutar-
tarnih ciljeva.

U Republici Srpskoj obveznik poreza na nekretnine je vlasnik nekretnine, a porez se izračunava po novčanoj formuli reguliranoj zakonom. Nekretnine vjerskih organizacija i NVO čiji su ciljevi imaju javnodobrobitni (obrazovni, kulturni, znanstveni, socijalni, medicinski, humanitarni i sportski) nisu oporezive, u mjeri u kojoj se one koriste radi postizanja statutom utvrđenih ciljeva organizacija.

Darovi i nasljeđa. U Federaciji je oporezivanje nasljedstva i darova u nadležnosti kantona; na federacijskoj razini nema poreza na nasljedstva i darove. U Sarajevskom kantonu (Federacija), na primjer, porezni su obveznici primatelji nasljedstava i darova u novčanom i nenovčanom obliku. Nasljedstva i darovi koje prime NVO oslobođeni su poreza u mjeri u kojoj se koriste radi postizanja statutom utvrđenih ciljeva organizacije, bez obzira na to jesu li ti ciljevi javna dobrobit ili korist članova.

U Republici Srpskoj porezni su obveznici primatelji nasljedstava i darova u novčanom i nenovčanom obliku. Samo su nasljedstva i darovi čiji su primatelji zaklade i fundacije izuzeti od oporezivanja.

PDV. PDV nije uveden u Bosni i Hercegovini.

Porez na promet. Porez na promet u Federaciji i u Republici Srpskoj je 20% na dobra i 10% na usluge. U oba entiteta oslobođene su od oporezivanja kupnje dobara od strane humanitarnih organizacija obavljene radi postizanja njihovih statutom utvrđenih ciljeva. To oslobođenje ne primjenjuje se na automobile, naftu, naftne derivate, duhan, cigarete, pivo, alkohol, kavu i kavovine. Usluge koje pružaju humanitarne organizacije a koje su u vezi s postizanjem njihovih statutar-
tarnih ciljeva također su oslobođene poreza; isto je i s uslugama koje obavljaju vjerske ustanove. Zakoni obaju entiteta propisuju popise dobara i usluga čija je isporuka izuzeta od oporezivanja ili čija je isporuka oporeziva po povlašćujućoj stopi; ti su popisi jedva usporedivi. Propisana izuzeća i povlašćujuće stope nisu izričito primjenjive na isporuke dobara i na obavljanje usluga od strane NVO. Neka od dobara i usluga, međutim, koje su izuzete od oporezivanja (npr. dobrotvorne priredbe) ili se oporezuju po povlašćujućoj stopi (npr. znanstveni i kulturni časopisi, informacijski materijali i medicinski, obrazovni, humanitarni katalozi, te katalozi iz područja zaštite okoliša) su među onima za koje je vjerojatno da će ih isporučivati ili obavljati NVO.

Ostali porezi. Porez na naziv trgovačkog društva. Pravila o oporezivanju naziva trgovačkog društva primjenjuju se na NVO.

D. Porezne pogodnosti za donacije fizičkih osoba i trgovačkih društava

Poslovne donacije. U Federaciji se donacije NVO-ima koje se bave humanitarnim, kulturnim, obrazovnim, znanstvenim i amaterskim sportskim djelatnostima mogu odbiti do iznosa od 0,5% bruto dobiti. Članarine i prilozi profesionalnim udrugama i političkim strankama mogu se odbiti od porezne osnovice do iznosa od 0,1% od bruto dobiti. Nema zahtjeva da izdatak za određenu javnodobrobitnu svrhu mora poprimiti oblik poklona NVO-i; na primjer, trgovačko društvo moglo bi samo organizirati sportsku priredbu. To pravilo omogućuje donatorima ostvarenje prava na poreznu olakšicu za donacije organizacijama koje su u državnom vlasništvu, osnovane po javnom pravu radi postizanja određene javnodobrobitne svrhe (npr. škole i bolnice). Poduzetnik također može odbiti troškove reprezentacije, do iznos od 0,5% od bruto dobiti; to je pravilo dovoljno široko da može obuhvatiti sponzorske isplate NVO-ima.

U Republici Srpskoj donacije u humanitarne, kulturne, obrazovne i sportske svrhe mogu se odbiti do iznosa od 1% od bruto dobiti poduzetnika. Članarine i prilozi profesionalnim udrugama mogu se odbiti do iznosa od 1% od bruto dobiti poduzetnika. Čini se da troškovi reprezentacije, koje poduzetnici mogu odbiti do iznosa od 3% od iznosa bruto dobiti, uključuju i sponzorske isplate NVO-ima. Članarine i prilozi političkim strankama ne mogu se odbiti za potrebe oporezivanja.

Donacije fizičkih osoba. Nikakve porezne olakšice nisu predviđene za donacije fizičkih osoba.

Donacije javnih poduzeća. U ožujku 2003. godine Ured visokog predstavnika donio je zakone koji ograničavaju donacije od strane poduzeća u javnom vlasništvu ili pod javnim nadzorom. Darovi takvih poduzeća mogu biti dani samo u sportske, kulturne, socijalne i humanitarne svrhe, a podložni su brojnim postupovnim ograničenjima čiji je cilj – osiguranje primjerenog korištenja javnih sredstava.

BUGARSKA

Zakon o oporezivanju dobiti trgovačkih društava primjenjuje se na sve pravne osobe koje obavljaju gospodarsku djelatnost u Bugarskoj. Temeljem dopuna koje su stupile na snagu u prosincu 2002. godine, dva postojeća poreza, porez na dobit i općinski porez, ujedinjena su u jedinstveni porez na dobit trgovačkih društava, čija je stopa 23,5%

Prema Zakonu o poreznom postupku, sve lokalne pravne osobe moraju se registrirati kao porezni obveznici, te dobivaju porezni identifikacijski broj i potvrdu

o poreznoj registraciji u roku od 14 dana od svog osnivanja. Organizacija se registrira kod lokalne porezne vlasti s obzirom na svoje sjedište.

A. NVO ovlaštene na oslobođenje od poreza na dobit

NVO čije djelatnosti uključuju obrazovanje, dobrotvorni rad, zdravstvo, razvoj ili uspostavljanje duhovnih vrijednosti, civilno društvo, inženjerstvo, tehnologiju, tjelesnu kulturu, potporu socijalno ugroženima, (npr., potrebitima ili invalidnim osobama); potporu za društveno integriranje i osobni napredak, zaštitu ljudskih prava i okoliša, smatraju se javnodobrobitnim organizacijama prema Zakonu o pravnim osobama s neprofitnim ciljevima. Kao dodatak ispunjenju zahtjeva za registraciju zaklade ili udruge, JDO se mora registrirati u Središnjem registru JDO-a koji se vodi u Ministarstvu pravosuđa. Tako je JDO – NVO koja (1) mora biti registrirana u sudskom registru kao zaklada ili udruga s javnodobrobitnom svrhom i (2) mora biti registrirana u Ministarstvu pravosuđa kao JDO.

Zakon propisuje da država može pomagati i ohrabrivati JDO putem poreznih, kreditno-kamatnih, carinskih i drugih financijskih i gospodarskih povlastica, kao i financiranjem prema uvjetima i postupcima propisanim relevantnim zakonima. Trenutno, JDO ostvaruju sjedeće posebne porezne povlastice (osim onih na koje imaju pravo sve NVO):

- Izuzeće od poreza na nasljedstva
- Izuzeće od poreza na donacije
- Sniženu stopu (15%) poreza na donacije koje su iskazane kao rashodi
- Izuzeće od poreza na uvezene donacije i
- Donatori koji poklanjaju JDO-ima imaju pravo na odbitak.

B. Oporezivanje prema izvoru dobiti

Prilozi i članarine. Općenito, NVO su oslobođene poreza na dobit od svoje gospodarske djelatnosti, obavljane u skladu s njihovim statutarnim ciljevima. Članarine i prilozi prema Zakonu o oporezivanju dobiti trgovačkih društava nisu prihodi za potrebe oporezivanja dobiti, te stoga nisu niti oporezivi.

Gospodarske/poslovne djelatnosti. Gospodarske/poslovne djelatnosti. NVO mogu sudjelovati u gospodarskoj djelatnosti ako je ona dodatna i ako je u vezi s njihovom glavnom statutarnom djelatnošću. Tako ostvaren prihod mora biti korišten za postizanje statutarnih svrha. Oporezivi prihodi NVO-a su prihodi ostvareni gospodarskom djelatnošću i najamnine ostvarene iznajmljivanjem nekretnina i pokretne imovine. NVO koje su porezni obveznici moraju podnijeti godišnju poreznu prijavu za prethodnu godinu najkasnije do 31. ožujka.

Obvezni mirovinski i zdravstveni fondovi, znanstvene ustanove financirane iz proračuna, sveučilišta i državne, općinske i privatne škole imaju pravo na povrat 50% poreza na dobit koja je izravno povezana s njihovom glavnom djelatnošću, ili je za nju od pomoćne naravi. Bugarski Crveni križ ima pravo na povrat 100% poreza na takvu dobit. Povrat poreza organizacije iskazuju kao pričuvu i moraju ga uložiti u svoju glavnu djelatnost.

Ulaganja. Za dobit od pasivnih ulaganja nisu propisana porezna oslobođenja. Ipak, odredba Zakona o oporezivanju dobiti trgovačkih društava daje pravo svim pravnim osobama na umanjenje poreza na dobit za 10% od iznosa osnivačkih priloga ili od iznosa povećanja kapitala društva, korištenih za modernizaciju ili rekonstrukciju dugotrajne materijalne imovine. Smanjenje se primjenjuje samo u općinama s višim stopama nezaposlenosti, kako je to propisano u dodatku zakonu. Ako iznos smanjenja premaši iznos poreza, razlika se može odbiti tijekom sljedećih pet godina. Još nema puno iskustva što se tiče primjene ove odredbe na NVO.

Stopa poreza na likvidacijsku imovinu i dividende raspodijeljene od strane lokalnih pravnih osoba ili ortaštava lokalnim ili inozemnim neprofitnim pravnim osobama jest 15%, a porez se plaća po odbitku.

C. Drugi porezi

Nekretnine. Određene organizacije, kao što su Bugarski Crveni križ i općinski centri (čitališta), imaju pravo na porezno oslobođenje, pod uvjetom da se oporeziva nekretnina ne koristi za gospodarske ciljeve koji nisu u vezi s glavnom djelatnošću organizacije. Opća je porezna stopa 1.5/1000 od procijenjene vrijednosti i primjenjuje se na sve druge kategorije NVO.

Porez na nasljedstva. Država, bugarski Crveni križ, općine, čitališta, registrirane sekte i JDO oslobođeni su, prema Zakonu o lokalnim porezima i pristojbama, poreza na nasljedstva.

Darovi. Prema Zakonu o lokalnim porezima i pristojbama, sve donacije oporezuju se stopom od 5% poreza na darove; porezna je osnovica vrijednost darovane imovine u vrijeme njezina prijenosa daroprimcu. JDO su, međutim, izuzete od poreza na darove bilo da su primile donaciju ili je dale. Dodatno su poreza na darove oslobođeni: bugarski Crveni križ, nacionalne organizacije invalidnih i fondovi koji se koriste za pomoć žrtvama prirodnih nepogoda i za restauraciju povijesnih i kulturnih spomenika i bugarske obrazovne, zdravstvene, kulturne i znanstvene organizacije financirane iz državnog proračuna. Ako je, međutim, donirana imovina prenijeta na drugu osobu a transakcija nije u skladu s postizanjem statutarnih ciljeva radi kojih je organizacija osnovana, ta će

organizacija morati platiti 5%-tni porez na darove bez obzira na oblik u kojem djeluje i na njezine ciljeve.

PDV. Stopa PDV je 20%. Osobe se moraju registrirati kao obveznici i obveznici su PDV ako je promet ostvaren njihovom samostalnom djelatnošću veći od 50.000 BGL. NVO imaju pravo na povrat poreza nakon što se registriraju kao porezni obveznici u sustavu PDV-a. Isporuke u obliku donacija obrazovnim, zdravstvenim, znanstvenim, kulturnim i organizacijama socijalne naravi koje primaju potporu iz državnog proračuna, organizacijama koje na nacionalnoj razini predstavljaju invalidne osobe, bugarskom Crvenom križu i siročadi oslobođene su PDV-a. Također su oslobođene: isporuke koje su u vezi sa zemljom, iznajmljivanje stambenih zgrada i financijske usluge, pružanje socijalne pomoći, zdravstvene usluge, farmaceutski proizvodi, obrazovne i kulturne usluge, pravne usluge, otuđenje poduzeća, osiguranja tražbina, isporuke prema Zakoniku o radu, isporuke kulturnih vrijednosti i prodaja karata. Uvoz besplatne pomoći (osim dobara koja su podložna oporezivanju posebnim porezima na promet) oslobođen je PDV-a ako ga vrše sljedeće organizacije: javnodobrobitne NVO registrirane u Središnjem registru Ministarstva pravosuđa, obrazovne, zdravstvene, znanstvene, kulturne i organizacije socijalne naravi koje dobivaju potpore iz državnog proračuna, ministarstva, državne i općinske organizacije, bugarski Crveni križ i Agencija za inozemnu pomoć.

Drugi porezi: NVO plaćaju porez na određene vrste rashoda a porez se naplaćuje po odbitku. Ti se porezi, međutim, naplaćuju samo ako su rashodi u vezi s gospodarskom djelatnošću NVO. To su:

- Porez na socijalne troškove (kao što su, npr., kuponi za hranu; karte za prijevoz zaposlenika koje nisu uključene u plaću) plaća svaki poslodavac po stopi od 2%.
- Doprinosi za dobrovoljno mirovinsko i zdravstveno osiguranje, dobrovoljno osiguranje za slučaj nezaposlenosti, životno osiguranje ako se uplaćuje investicijskom fondu; stopa je 20% ako su troškovi veći od 40 leva mjesečno po osiguranoj osobi.
- Troškovi održavanja, popravka i korištenja automobila, ako korištenje automobila nije dio uobičajene profesionalne djelatnosti oporezuju se po stopi od 20%.
- Troškovi domjenaka, reprezentacije, zabave i darova oporezuju se po stopi od 20%.

D. Porezne pogodnosti za donacije fizičkih osoba i trgovačkih društava

Poslovne donacije. Porezni obveznici imaju pravo na odbitak do najviše 10% od iznosa dobiti izračunate prije odbitka. Odbitak je moguć ako donaciju čine poslovne

pričuve i neraspodijeljena dobit i ako je donirana JDO. Drugi mogući primatelji takvih donacija su: obrazovne i zdravstvene ustanove, dobrotvorne organizacije, organizacije osnovane radi postizanja socijalnih svrha, svrha zaštite okoliša, te zdravstvenih, istraživačkih, kulturnih i sportskih svrha, vjerskim organizacijama registriranim u Bugarskoj, općinama, fondovima za pomoć invalidnima ili društveno prikraćenim fizičkim osobama i djeci sa zdravstvenim problemima ili djeci bez roditelja. Donacije za restauraciju ili očuvanje povijesnih i kulturnih spomenika također mogu biti izuzete od oporezivanja. Odbitak nije moguć ako je donacija izvršena u korist članova posloводства pravne osobe koja donira ili ako osobe koje su donirane otuđe ono što su primile.

Donacija može biti uvrštena u rashode donatora. U tom slučaju primjenjuje se porezna stopa od 20%. Niža stopa od 15% primjenjuje se ako je donacija učinjena JDO ili registriranoj vjerskoj sekci. To je tzv. "porez na izvoru". To vrijedi i za donacije učinjene i ako trgovačko društvo nije ostvarilo dobit.

Donacije fizičkih osoba. Prema Zakonu o oporezivanju dohotka fizičkih osoba, zaposlenici, osobe koje ostvaruju dohodak od samostalne djelatnosti, ili osobe koje ostvaruju dohodak od najma, zakupa i uloženog kapitala imaju pravo odbiti učinjenu donaciju do iznosa od 10% od iznosa njihovog oporezivog dohotka, nakon odbitka troškova i određenih doprinosa za osiguranje. Donacija mora biti učinjena u korist JDO ili druge organizacije navedene u zakonu, što uključuje: obrazovne i zdravstvene ustanove, organizacije koje primaju potporu iz državnog proračuna, nekomercijalne pravne osobe s dobrotvornim, socijalnim, prirodnozaštitnim, znanstvenim, kulturnim i sportskim ciljevima, registrirane vjerske organizacije, fondove za pomoć invalidnim osobama, siromašnim, bolesnoj djeci, siročadi i starijima. Donacije bugarskom Crvenom križu, državi i općinama radi obnove povijesnih i kulturnih spomenika također mogu biti odbitak. Pravo na odbitak može ostvariti fizička osoba koja donira, pod uvjetom da u vrijeme doniranja država prema njemu nema nikakva nenaplaćena potraživanja.

ČEŠKA REPUBLIKA

A. NVO koje imaju pravo na oslobođenje od poreza na dobit

Zakon o porezu na dobit trgovačkih društava propisuje da sve organizacije koje su utemeljene radi obavljanja neprofitnih djelatnosti imaju pravo na određena smanjenja porezne obveze ili na porezna oslobođenja. Zakon uključuje sljedeće oblike pravnih osoba u ovu kategoriju: registrirane interesne udruge pravnih osoba, udruge građana, sindikate, političke stranke, političke pokrete, registrirane crkve i vjerska društva/

kongregacije, zaklade (s nadarbinama), fondacije (bez nadarbina), javnodobrobitna trgovačka društva, javne visokoškolske ustanove, općine, proračunske i pomoćne organizacije države i općina, i državne fondove. Sveučilišta imaju pravo na sniženje poreza samo ako tako ostvarena sredstva koriste u sljedećem poreznom razdoblju za obrazovanje, znanost, razvoj ili za djelatnosti u vezi s umjetnošću. Neprofitne organizacije imaju pravo na smanjenje poreza pod uvjetom da se porezne uštede iskoriste za unapređenje njihovih statutarnih djelatnosti i utroše radi postizanja tih ciljeva tijekom sljedećeg poreznog razdoblja.

B. Oporezivanje prema izvoru dobiti

Prilozi i članarine. Darovi (uključujući priloge) dani registriranim crkvama, vjerskim kongregacijama, zakladama, fondacijama, javnodobrobitnim trgovačkim društvima, političkim strankama, političkim pokretima, izuzeti su od oporezivanja. Izuzeti su također i prilozi koje zaklade i fondacije, u skladu sa svojim statutarnim ciljevima, daju fizičkim i pravnim osobama. Na izuzeće od poreza imaju također pravo sve druge pravne osobe sa sjedištem u Češkoj Republici, ako je dar (donacija) korišten za financiranje s tom osobom povezanih ustanova i humanitarnih djelatnosti na području kulture, obrazovanja ili amaterskog sporta. Članarine koje naplate udruge građana, sindikati, političke stranke i politički pokreti trebaju biti iskazane, ali su oslobođene poreza.

Gospodarske i poslovne djelatnosti. Neprofitni subjekti mogu sudjelovati u profitnoj gospodarskoj djelatnosti pod uvjetom da nisu osnovani radi obavljanja takvih djelatnosti, da ta gospodarska djelatnost nije njihova glavna ili prevladavajuća djelatnost i ako zakonom nije drugačije propisano. Zaklada ili fondacija općenito ne mogu obavljati gospodarsku djelatnost; ograničene su na iznajmljivanje imovine i na organiziranje kulturnih, obrazovnih, socijalnih i sportskih aktivnosti, kao i na organiziranje lutrija i prikupljanje novčanih priloga, u skladu sa zakonskim uvjetima. Javnodobrobitna trgovačka društva mogu sudjelovati u gospodarskim djelatnostima samo ako takve djelatnosti pridonose boljem i učinkovitijem korištenju njihove imovine i sredstava a da pri tome ne ugrožavaju obavljanje njihovih statutarnih djelatnosti. Politička stranka ili politički pokret ne mogu sudjelovati u poduzetničkoj djelatnosti u svoje ime, ali mogu osnovati zasebni trgovački subjekt s pravnom osobnošću ili mogu sudjelovati kao ortaci u takvom subjektu, ako dobit koriste isključivo radi postizanja statutarnih ciljeva svoje organizacije.

Dobit ostvarena u iznosu manjem od 300.000 CZK je izuzeta od oporezivanja. NVO mogu odbiti 30% od porezne osnovice, a najviše do iznosa od 1 milijuna CZK, ako se porezna ušteda iskoristi za podmirenje troškova nastalih u povodu djelatnosti izuzetih od oporezivanja, ili za unapređenje tih djelatnosti. Dodatno, zaklade ne pla-

čaju porez na prihod od svojih nadarbina. Sve vrste djelatnosti kojima se ostvaruje dobit koja je veća od s njom povezanih troškova, bez obzira na to jesu li oni povezani s glavnom svrhom organizacije, mora biti knjižena posebno; izvještaji o njoj također moraju biti podneseni odvojeno.

Ulaganja. Općenito, prihodi od pasivnih ulaganja ostvareni najmom nekretnina, kamate na štedne račune, dividende, prinosi, depoziti, autorske naknade i prihodi od drugih ulaganja su oporezivi. Porezna stopa se razlikuje za određene vrste dobiti od ulaganja. Prihod ostvaren korištenjem registrirane nadarbine zaklade (kao što je kamata na bankarski depozit, najamnina od iznajmljivanja nekretnine, prihod na temelju potraživanja, dividende od vrijednosnih papira za koje jamči država, prihod od patentnih prava i od autorskih prava, kao i prihod do iznajmljivanja umjetničkih djela) ne ulazi u poreznu osnovicu. Zaklade, također, mogu uložiti do 30% vrijednosti svoje nadarbine u obveznice i druge vrijednosnice niskog rizika, i do 20% svojih drugih sredstava u dionice trgovačkih društava ako su te vrijednosnice utržive na javnim tržištima; zabranjeno im je, međutim, držati u vlasništvu više od 20% dionica dioničkih društava. Javnodobrobitna trgovačka društva i fondacije ne smiju sudjelovati u poduzetničkim djelatnostima druge osobe, te stoga ne mogu niti ulagati u vrijednosnice.

C. Drugi porezi

Nekretnine. Pravo na oslobođenje od poreza na korištenje zemljišta imaju građani ili javnodobrobitna trgovačka društva za zemljišne čestice na kojima su izgrađene zgrade ili dijelovi zgrada koji se koriste za obrede registriranih crkava i vjerskih društava/kongregacija, koje su u vlasništvu udruga građana, zaklada, fondacija ili javnodobrobitnih trgovačkih društava, ili ih koriste škole ili obrazovne ustanove, muzeji, umjetničke galerije, javne knjižnice, državni arhivi, zdravstvene ustanove ili ustanove društvene brige. Pravo na oslobođenje od poreza na zgrade imaju, za zgrade u svom vlasništvu, registrirane crkve i vjerska društva/kongregacije ili udruge građana, te zaklade i fondacije, javnodobrobitna trgovačka društva, zgrade koje koriste škole ili obrazovne ustanove, muzeji, umjetničke galerije, javne knjižnice, državni arhivi, zdravstvene ustanove ili ustanove društvene brige, udruge invalidnih građana, ili osobe koje su vlasnici zgrada koje predstavljaju od strane države registrirani arhitektonski spomenik otvoren za javnost, ili koje se (zgrade) koriste isključivo za unapređenje okoliša.

Darovi i nasljedstva. Oslobođenja od poreza na nasljedstva i darove propisana su za prijenos imovine državi, regijama i općinama putem njihovih upravnih tijela ili putem povezanih proračunskih ili za njih zamjenskih organizacija. Oslobođeni su također besplatni prijenosi imovine pravnim osobama koje imaju sjedište u Češ-

koj Republici, ako su utemeljene radi obavljanja djelatnosti u području kulture, obrazovanja, znanosti, učenja, zdravstvene i socijalne skrbi, zaštite od požara, okoliša, tjelesne kulture i sporta, obrazovanja i zaštite djece i omladine, i radi financiranja tih djelatnosti; registrirane crkve i vjerska društva/kongregacije; javnodobrobitna trgovačka društva, ako imovina služi za obavljanje njihovih glavnih djelatnosti; zaklade i fundacije; i primatelji potpora koje dodjele zaklade i fundacije. Dodatno, oslobođeni su također prijenosi imovine koje izvrši Zemljišni fond Češke Republike u vezi s privatizacijom. Pravne osobe koje vode skloništa za napuštene životinje ili ugrožene vrste oslobođene su poreza na darove.

PDV. U sustav oporezivanja porezom na dodanu vrijednost uključena je osoba čiji je mjesečni promet tijekom tri mjeseca veći od 700.000 CZK. Poreza na dodanu vrijednost oslobođeni su: (a) javne radio i televizijske postaje, uz izuzetak oglasa i na druge načine sponzoriranih programa ili njihovih dijelova; (b) službeno registrirane škole i obrazovne ustanove (npr., sveučilišta), na temelju njihove obrazovne djelatnosti; (c) pravne osobe ovlaštene na pružanje zdravstvene i socijalne skrbi prema posebnim propisima; i (d) sve oporezive djelatnosti neprofitnih organizacija u vezi s njihovom statutarnom djelatnošću. Dodatno, oslobođenje od PDV propisano je za određene temeljne poštanske usluge, određene financijske i osigurateljne djelatnosti, prvi prijenos nekretnina u određenom roku, lutrijske i slične igre, i prijenos vlasničkog prava na poduzetničku pravnu osobu. Povlašćujuća stopa od 5% primjenjuje se na veći dio trgovine hranom i poljoprivrednim proizvodima, na mnoga dobra, usluge i opremu namijenjene zdravstvenoj skrbi i zdravstvenoj zaštiti, (uljučujući opremu za invalidne osobe), i na knjige, časopise, novine, male ventilatore, žarulje s malom potrošnjom energije i na mnoge druge proizvode koji imaju pozitivan učinak na okoliš. Druga dobra i usluge oporezuju se po standardnoj stopi od 22%.

D. Porezne pogodnosti za donacije fizičkih i pravnih osoba

Poslovne donacije. Poslovni subjekti mogu na temelju donacija odbiti najviše 5% dobiti i moraju donirati najmanje 2000 CZK da bi ostvarili pravo na odbitak. Donacije moraju biti dane općinama ili neprofitnim organizacijama koje imaju sjedište u Češkoj Republici, i moraju biti korištene za jednu od svrha navedenih infra s obzirom na donacije fizičkih osoba da bi se njihova vrijednost mogla odbiti od oporezive dobiti.

Donacije fizičkih osoba. Donacije fizičkih osoba mogu se odbiti u vrijednosti do 10% od dohotka. Da bi ostvarila to pravo, fizička osoba mora donirati najmanje 2% vrijednosti dohotka, ali ne manje od 1000 CZK. Donacije moraju biti dane općinama ili neprofitnim organizacijama koje imaju sjedište u Češkoj Republici, i moraju biti korištene za financiranje "znanosti i podučavanja, istraživanja i razvoja, kulutre, ško-

la, policije, vatrogastva, za potporu i zaštitu omladine, zaštitu životinja, socijalnu i zdravstvenu skrb, zaštitu okoliša, humanitarne i dobrotvorne svrhe, za postizanje vjerskih ciljeva registriranih crkava i vjerskih zajednica i za sport.” Dodatno, poreza su oslobođene i donacije fizičkim osobama koje žive u Češkoj Republici i koriste donacije za vođenje “škola i ustanova zdravstvene skrbi i skrbi za napuštene životinje ili ugrožene vrste”.

ESTONIJA

U Estoniji se primjenjuje jedinstveni porez na dobit, prema kojem pravne osobe plaćaju porez u iznosu od 26/74 od određene raspodjele dobiti, uključujući nenovčane isplate dohotka fizičkim osobama, darove i dobrotvorne priloge, dividende i druge raspodjele dobiti, i troškove koji nisu vezani za obavljanje poduzetničke djelatnosti.

A. NVO koje imaju pravo na oslobođenje od poreza na dobit

Udruge i zaklade mogu biti uvrštene na Vladin popis neprofitnih organizacija koje imaju prvo na poticaje u okviru poreza na dobit ako su njihovi ciljevi – podupiranje obrazovanja, dobrotvorstva, vjere, znanosti, amaterskog sporta, kulture, primjene prava, zdravstvene skrbi, društvene dobrobiti, zaštite prirode ili kulturne autonomije nacionalnih manjina, ako su njihovi ciljevi u javnom interesu i ako one ispunjavaju određene uvjete. Ti uvjeti uključuju prihvaćanje zabrane raspodjele ostvarene dobiti, ograničenje otuđenja imovine nakon prestanka organizacije, troškove uprave koji su u skladu s prirodom djelatnosti i ciljevima organizacije i naknade zaposlenicima i poslovođstvu koje nisu veće od onih koje se isplaćuju za sličan rad u poduzetništvu. NVO može biti isključena s popisa ako obavlja poslovnu djelatnost kao svoju glavnu djelatnost ili ako koristi prihod od poslovanja u svrhe koje nisu određene u njezinom statutu, ako kasni s plaćanjem poreza ili ako je u postupku prestanka ili stečaja. Pravne osobe upisane u registar vjerskih udruga imaju pravo na porezne poticaje bez upisa na Vladin popis.

Neprofitne organizacije nisu izuzete od poreza, i plaćaju porez na sve oporezive raspodjele dobiti koje izvrše. Dar ili prilog neprofitne pravne osobe koja se nalazi na odobrenom Vladinom popisu drugoj organizaciji na Vladinom popisu ne smatra se oporezivom raspodjelom. Neprofitne organizacije, kao i druge pravne osobe, plaćaju porez po standardnoj stopi na darove i priloge učinjene drugim NVO koje nisu na Vladinom popisu, te plaćaju i porez na iznose koji su veći od 3% od dohotka na koji se plaća socijalni porez ili od 10% od dobiti u zadnjoj financijskoj godini poslovanja poreznog obveznika koji prestaje postojati, računajući od 1. siječnja, za priloge organizacijama na popisu (vidi infra). Dar ili prilog neprofitne organizacije fi-

zičkoj osobi oporezuje se u iznosu od 26/74. Porez se ne plaća na školarine ili priloge isplaćene prema zakonu ili iz državnog proračuna, osim ako ti iznosi nisu isplaćeni u vezi s poslovnim odnosom ili odnosom između poslodavca i posloprimca na temelju članstva u poslovodstvu ili nadzornom tijelu pravne osobe.

B. Oporezivanje prema izvoru dobiti

Prilozi i članarine. Budući da pravne osobe plaćaju porez samo na raspodijeljenu dobit a ne na dobit prije raspodjele, nema poreza na dobit koja je ostvarena kao prilog ili članarina. Zakon izričito propisuje da se porez ne plaća na darove i donacije primljene od fizičkih osoba, države ili agencije lokalne vlasti, ili od rezidentne pravne osobe, ili od nerezidentne osobe a s računa njezine stalne poslovne jedinice u Estoniji. Pristupnine i članarine koje za pristup udrugama plati pravna osoba smatraju se oporezivim prihodom osim ako nisu izravno povezane s poduzetničkom djelatnošću poreznog obveznika; rezidentna neprofitna udruga, zaklada, crkve, kongregacije i udruge kongregacija ne plaćaju porez na članarine koje su uplatile neprofitnim udrugama.

Gospodarske/poslovne djelatnosti. Općenito, zaklade i neprofitne udruge mogu obavljati svaku djelatnost koja odgovara svrhama navedenim u njihovom statutu. Neprofitne pravne osobe, međutim, plaćaju porez na troškove (raspodjele) koji nisu u vezi s njihovim statutarnim ciljevima.

Ulaganja. Dividende i druge raspodjele dobiti oporezuju se porezom po stopi od 26/74 na iznos raspodjeljene dobiti, koji plaća pravna osoba koja raspodjeljuje dobit neprofitnoj udruzi i zakladi koja nije na Vladinom popisu. Takve raspodjele nisu oporezive ako su izvršene osobama koje jesu na popisu.

C. Drugi porezi

Nekretnine. Nisu propisana oslobođenja od ovog poreza. Porez u iznosu između 0,5% i 2% oporezive vrijednosti zemljišta plaćaju vlasnici i određeni korisnici.

Darovi i nasljedstva. Nema poreza na darove i nasljedstva.

PDV. Stopa poreza na dodanu vrijednost je 18%. Sve pravne osobe koje prodaju dobra ili obavljaju usluge u okviru svoje poslovne djelatnosti obveznici su PDV-a. Povlašćujuća stopa od 5% primjenjuje se, između ostalog, na određene knjige, medicinske proizvode i medicinsku opremu, organizaciju predstava ili koncerata, na isporuku toplinske energije fizičkim osobama, stambene udruge i crkve. Izvoz, morska plovila, zrakoplovi, električna energija proizvedena snagom vjetra ili vode, pretplate na časopise i udžbenici koji su u skladu s nacionalnim nastavnim planom

i programom oporezuju se po nultoj stopi. Nulta se stopa primjenjuje također na određena dobra i usluge, uključujući prodaju dobara ili obavljanje usluga tuzemnim neprofitnim organizacijama koje su na Vladinom popisu ili organizaciji iz registra vjerskih udruga ako su plaćanja izvršena novcem od inozemne pomoći. Zdravstvene usluge, organi i tkiva za transplantaciju, majčino mlijeko i produkti na bazi krvi, usluge koje bez naknade obave neprofitne udruge svojim članovima ili fizičkim osobama u vezi s korištenjem sportskih objekata ili opreme, određene usluge socijalne naravi, usluge u vezi s dječjim skloništima, prijevozom bolesnika, ozlijeđenih ili invalidnih osoba i usluge vježbanja izuzete su od PDV-a.

D. Porezne pogodnosti za donacije fizičkih i pravnih osoba

Poslovne donacije. Pravne osobe, uključujući NVO, plaćaju porez na dobit na raspodijeljeni dio dobiti. Poreza su oslobođene raspodjele dane kao dobrotvorni prilozima, i to u iznosu koji je veći od 3% dobiti koja se oporezuje socijalnim porezom (u osnovi, radi se o porezu na ukupna primanja isplaćena posloprimcima u prethodnom kalendarskom mjesecu), ili koji je veći od 10% dobiti za zadnju financijsku godinu poslovanja poreznog obveznika koji prestaje postojati, računajući od 1. siječnja, sljedećim subjektima: udrugama i zakladama s Vladinog popisa, vjerskim organizacijama, vlasnicima bolnica, državnim ili lokalnim vlastima, znanstvenim, kulturnim, obrazovnim, sportskim ustanovama, ustanovama provedbe propisa, ustanovama socijalne skrbi ili upravama zaštićenih područja. Ovaj iznos može se računati na godišnjoj osnovi. Donacije neprofitnim organizacijama koje nisu na popisu su oporezive.

Donacije fizičkih osoba. Fizičke osobe mogu odbiti do 5% oporezivog dohotka na temelju valjanim dokumentima dokumentiranih darova i dobrotvornih priloga gore navedenim organizacijama.

Sljedeća tablica sažimlje primjenu estonskog porezana dohodak/dobit na darove i donacije dane NVO i fizičkim osobama:

Uplatitelj	Primatelj	Porez
Pravna osoba	Neprofitna organizacija	26/74
Neprofitna organizacija	Neprofitna organizacija	26/74
Organizacija s popisa	Neprofitna organizacija	26/74

Pravna osoba	Organizacija s popisa	26/74 od iznosa većeg od 3% od iznosa koji se oporezuje socijalnim porezom ili od 10% dobiti za zadnju financijsku godinu poslovanja poreznog obveznika koji prestaje postojati, računajući od 1. siječnja
Neprofitna organizacija	Organizacija s popisa	26/74 od iznosa većeg od 2% od iznosa koji se oporezuje društvenim porezom ili od 10% dobiti za zadnju financijsku godinu poslovanja poreznog obveznika koji prestaje postojati, računajući od 1. siječnja
Organizacija s popisa	Organizacija s popisa	Nema
Fizička osoba	Organizacija s popisa	Odbitak - 5% od oporezivog dohotka
Pravne osobe	Fizičke osobe	26/74
Neprofitne organizacije	Fizičke osobe	26/74
Organizacija s popisa	Fizičke osobe	26/74
Zaklade koje pružaju materijalnu pomoć ili daju darove u skladu sa svojim statutom	Fizičke osobe	Nema

HRVATSKA

Hrvatska je usvojila novi Zakon o porezu na dobit koji je stupio na snagu 1. siječnja 2001. godine, a koji u bitnome mijenja porezni tretman NVO.

A. NVO koje imaju pravo na oslobođenje od poreza na dobit

Vjerske zajednice, političke stranke, sindikati i komore, udruge, zaklade i fondacije imaju pravo na oslobođenje od poreza u skladu s odredbama Zakona o porezu na dobit.

B. Oporezivanje prema izvoru dobiti

Prilozi i članarine. Prilozi i donacije nisu oporezivi ako se koriste za financiranje neprofitnih djelatnosti NVO. Članarine koje nisu izravno vezane za kupnju dobara i usluga također nisu oporezive, pod uvjetom da statut organizacije predviđa plaćanje članarine. Na primjer, ako pristupnina neprofitnoj teniskoj udruzi ne zavisi o pravu na vrijeme korištenja terena, tada se ona ne smatra plaćanjem korištenja teniskih terena nego članarinom. Jednak iznos članarine nije uvjet za ostvarenje prava na porezno oslobođenje ako uz plaćenu članarinu nije vezana nikakva korist. Na primjer, članarina u stručnoj udruzi mogla bi biti određena različito za djelatne članove, umirovljene članove i za studente. Međutim, nije dopušteno vezati pogodnosti za iznos članarine.

Gospodarske/poslovne djelatnosti. Udruge mogu sudjelovati u gospodarskim djelatnostima navedenim u utemeljiteljskim dokumentima, koje su nužne za postizanje njihovih statutarних ciljeva. Međutim, u praksi se ponekad udrugama koje uključuju gospodarske djelatnosti u svoje registracijske isprave uskraćuje registracija. Zaklade mogu sudjelovati u gospodarskim djelatnostima radi povećanja vrijednosti imovine, koja se može koristiti samo za postizanje statutarних ciljeva.

Dobit organizacije ostvarena gospodarskim djelatnostima oporezuje se ako bi porezno oslobođenje dovelo do toga da organizacija ostvari “neopravdano privilegirani položaj na tržištu”. Porezna uprava može, na vlastitu inicijativu ili na zahtjev poreznog obveznika ili druge zainteresirane osobe, od slučaja do slučaja odlučiti treba li oporezovati dobit ostvarenu gospodarskim djelatnostima NVO. Još nije savim jasno kako će Porezna uprava tumačiti formulaciju “neopravdano privilegirani položaj na tržištu” iz Zakona i za koje vrste djelatnosti će se smatrati da NVO priskrbljuju takav položaj. Dobit organizacije za koju se utvrdi da ima “neopravdano privilegirani položaj” oporezuje se standardnom stopom od 20%. Osnovica poreza na dobit je dobit, definirana kao razlika između prihoda i rashoda koji se utvrđuju u skladu sa Zakonom o porezu na dobit. Zakon ne pravi razliku između udruga, fondacija i zaklada, ili između povezanih i nepovezanih poslovnih djelatnosti. Dodatno, Zakon ne predviđa kriterije razlikovanja redovitih od povremenih poslovnih djelatnosti.

Ako organizacija ostvari dobit prodajom ulaznica za sportsku ili zabavnu priredbu, plaća porez po stopi od 5%. Međutim, dobit ostvarena prodajom ulaznica za kulturne priredbe (kazalište, izložbe, kino-predstave, itd.), kao i za sajmove, oslobođena je poreza.

Ulaganja. Prihod od pasivnih ulaganja (dividende i udjeli u dobiti na temelju udjela u kapitalu) se isključuje iz oporezive dobiti te stoga nije oporeziv. Ta vrsta prihoda u Hrvatskoj se općenito oporezuje samo u slučaju raspodjele fizičkim osobama.

C. Drugi porezi

Nekretnine. Općenito, stjecanje nekretnina oporezuje se porezom na promet nekretnina po stopi od 5% od tržišne vrijednosti nekretnine. Propisana stopa od 5% primjenjuje se također na zamjenu nekretnina. Međutim, Crveni križ i druge humanitarne organizacije, fondacije i zaklade oslobođene su od toga poreza. Na promet nekretnina obavljen nakon 31. prosinca 1997. godine primjenjuje se PDV.

Darovi i nasljedstva. Svi darovi i nasljedstva čija je tržišna vrijednost veća od 2.000 EUR ili od kunske protuvrijednosti ovog iznosa oporezuju se po stopi od 5%. Porez na nasljedstva i darove ne plaća se ako se darovana ili naslijedena imovina oporezuje porezom na dodanu vrijednost. Dodatno, Crveni križ i druge humanitarne organizacije, udruge, fondacije i zaklade oslobođene su poreza na nasljedstva i darove. NVO koje dobiju nekretninu kao dar Republike Hrvatske ili lokalne vlasti, ili steknu nekretninu kao naknadu štete ili iz drugih razloga u vezi s Domovinskim ratom također su oslobođene poreza.

PDV. Standardno je rješenje da je neka organizacija uključena u sustav PDV ako se opredijeli za takvo rješenje ili ako je vrijednost njezinih oporezivih isporuka veća od 85.000 kuna u prethodnoj kalendarskoj godini. Crveni križ, političke stranke, sindikati i komore, vjerske zajednice i medicinske, kulturne i druge ustanove utemeljene prema posebnim zakonima izvan su sustava poreza na dodanu vrijednost. Stopa PDV je 22% od vrijednosti isporuka koje organizacija izvrši. Tuzemne humanitarne organizacije imaju položaj konačnog potrošača i stoga nisu uključene u sustav PDV. Na dobra nužna za postizanje statutarnih ciljeva i kupljena od strane tuzemnih organizacija donacijama inozemnih organizacija ne plaća se porez. Međunarodne humanitarne organizacije ne plaćaju PDV za dobra i usluge kupljene za službenu upotrebu i za privatnu upotrebu osoblja ako je s hrvatskom Vladom u tom smislu sklopljen ugovor, a mogu biti oslobođene i PDV-a za kupnje dobara obavljene u Hrvatskoj. Nove dopune Zakona o PDV propisuju porezne praznike za neprofitne organizacije koje prime inozemne donacije dobara ili usluga, kao i za kupnje unutar zemlje, financirane iz inozemne pomoći. Dodatno, nezavisni umjetnici i umjetničke organizacije su izvan sustava PDV. Nulta stopa se primjenjuje na isporuke sljedećih dobara i na obavljanje sljedećih usluga: neki prehrambeni proizvodi, knjige stručnog, umjetničkog, kulturnog i obrazovnog sadržaja, udžbenici, lijekovi, implantati, znanstveni časopisi, usluge javnog prikazivanja filmova, usluge organiziranog boravka koje se plaćaju doznakama iz inozemstva.

Drugi porezi. Također, Uredba o carinskoj tarifi, dopunjena 14. ožujka 2001. godine, oslobađa od carine sve inozemne donacije učinjene neprofitnim tuzemnim organizacijama.

D. Porezne pogodnosti za donacije fizičkih i pravnih osoba

Donacije koje učine trgovačka društva ili fizičke osobe organizacijama koje obavljaju kulturne, znanstvene, obrazovne, zdravstvene, humanitarne, sportske, vjerske i druge slične djelatnosti mogu se odbiti od oporezivog dohotka ili dobiti u iznosu od 2% od darovateljevog dohotka ili dobiti ostvarene u prethodnoj kalendarskoj godini. Propisani granični iznos odbitka može biti povećan temeljem odluke nadležnog ministarstva. Ako, na primjer, Ministarstvo obrazovanja i sporta smatra projekt neke amaterske sportske organizacije naročito korisnim, donacija za taj projekt može se odbiti od oporezivog dohotka ili dobiti i u njezinom cjelokupnom iznosu. U skladu s dopunama Zakona o porezu na dohodak, donacije fizičkih osoba su dio osobnog odbitka poreznog obveznika i ne mogu mu prouzročiti gubitak.

KOSOVO

Registrirane nevladine organizacije su, prema Uredbi o porezu na dobit (Uredba UNMIK-a 2002/3), porezni obveznici i moraju podnijeti godišnju poreznu prijavu Poreznoj upravi. "Oporeziva dobit" – bruto prihod umanjen za porezno priznate rashode – oporezuje se po stopi od 20%. Bruto prihod je široko definiran i uključuje "sve prihode koji su ostvareni ili su pritekli" poreznom obvezniku unutar poreznog razdoblja, dok su porezno priznati rashodi oni koji su plaćeni ili do kojih je došlo "tokom poreznog razdoblja potpuno i u cijelosti u vezi s gospodarskom djelatnošću [poreznog obveznika]". Registrirane NVO mogu kao porezno priznate rashode uračunati one rashode do kojih je došlo u obavljanju statutarnih djelatnosti.

A. NVO koje imaju pravo na oslobođenje od poreza na dobit

Prema Uredbi o porezu na dobit, prihod koji ostvari registrirana NVO s javnodobrobitnim statusom oslobođen je poreza na dobit "ako se koristi isključivo" za javnodobrobitnu svrhu organizacije.

Javnodobrobitni status se dobiva temeljem prijave koju NVO podnosi Uredu za registraciju NVO (prethodno u nadležnosti UNMIK-a, od nedavno u nadležnosti Ministarstva javnih usluga), nakon utvrđenja da glavna djelatnost NVO uključuje jedno ili više od sljedećeg: humanitarnu pomoć, dobrotvorstvo, obrazovanje i zdravstvo (ako su značajne koristi osigurane prikraćenim pojedincima ili skupinama bez naknade ili uz naknadu koja je niža od nepristrane tržišne vrijednosti); kulturu, očuvanje i zaštitu okoliša, gospodarsku obnovu i razvoj (ako su poduzeti prije svega u korist prikraćenih pojedinaca ili skupina), promicanje ljudskih prava, promicanje

demokratske prakse i civilnog društva, promicanje jednakosti spolova ili bilo koju drugu djelatnost koja je u službi javne dobrobiti.

Prve su prijave poreza na dobit podnesene u ožujku 2003. godine. U praksi, porezne vlasti nisu razmatrale dokaze da je Ured za registraciju NVO odobrio nekoj organizaciji javnodobrobitni status temeljem toga što je organizacija pokazala da je njezin prihod korišten samo za ostvarenje njezinih javnodobrobitnih svrha. Umjesto toga, temeljem tih poreznih prijava neprofitne organizacije moraju dati podatke i dokumente o stvarnom korištenju sredstava za svrhe javne dobrobiti.

B. Oporezivanje prema izvoru dobiti

Prilozi i članarine. Prilozi i članarine nisu izričito oslobođeni poreza. Kao što je rečeno gore, porezni obveznici plaćaju porez na “oporezivu dobit”, ili na bruto prihod (“sve prihode koji su ostvareni ili su pritekli” poreznom obvezniku unutar poreznog razdoblja) umanjen za porezno priznate rashode. Ako, stoga, prilozi i članarine koje ostvari organizacija bez javnodobrobitnog statusa premaše porezno priznate rashode, dobit koja tako nastane bit će oporezovana po stopi od 20%. Kao što je rečeno gore, NVO s javnodobrobitnim statusom oslobođene su poreza ako sva sredstva koriste za javnodobrobitnu svrhu.

Gospodarske/poslovne djelatnosti. Uredba o registraciji i djelovanju NVO omogućuje svim NVO sudjelovanje u zakonskim gospodarskim djelatnostima radi potpore njihovim neprofitnim djelatnostima, uz uvjet zabrane raspodjele ostvarene dobiti. Uredba o porezu na dobit propisuje da je prihod od gospodarske djelatnosti organizacije koja nije JDO oporeziv u onom iznosu u kojem premašuje porezno priznate rashode u razdoblju za koje se podnosi izvještaj. NVO s javnodobrobitnim statusom su izuzete od oporezivanja ako prihode koriste za javnodobrobitne svrhe.

Ulaganja. Prihod od pasivnih ulaganja je oporeziv u onom iznosu u kojem premašuje porezno priznate rashode u razdoblju za koje se podnosi izvještaj. NVO s javnodobrobitnim statusom su izuzete od oporezivanja.

C. Drugi porezi

Nekretnine. Nema poreza na nekretnine.

Darovi i nasljedstva. Nema poreza na darove i nasljedstva.

PDV. NVO su porezni obveznici PDV-a ako, obavljajući svoju gospodarsku djelatnost, uvoze, izvoze, isporučuju dobra i obavljaju usluge na Kosovu ili izvan njega ili u neki drugi dio Srbije i Crne Gore (izvoz na unutarnje tržište SiCG); ili isporučuju

dobra i obavljaju usluge i ostvaruju promet koji je veći od 100,000 EUR u jednoj kalendarskoj godini. Stopa PDV-a je 15%.

NVO s javnodobrobitnim statusom imaju pravo na povrat PDV-a plaćenog kod uvoza s unutarnjeg tržišta SiCG, uz dokaz da su dobra korištena isključivo za ostvarenje njihovih javnodobrobitnih svrha. Povrat se ne može ostvariti temeljem uvoza alkohola, alkoholnih pića, bezalkoholnih pića, cigareta, cigara, cigarilosa i drugih duhanskih proizvoda, naftnih derivata i parfema i kozmetičkih proizvoda na Kosovo. U trenutku tiskanja ovog Pregleda nadležna su tijela razmatrala prijedlog za ukidanje odredbe o povratu PDV-a NVO-ima s javnodobrobitnim statusom.

Od PDV-a su izuzeti: uvoz, izvoz na unutrašnje tržište SiCG ili isporuke financirane sredstvima potpora koje su UNMIK-u dale vlade, agencije vlada, vladine ili nevladine organizacije kao potporu humanitarnim programima i programima i projektima obnove na Kosovu; uvoz, izvoz na unutrašnje tržište SiCG ili isporuke lijekova, liječničkih usluga ili medicinskih instrumenata; obavljanje usluga javnog obrazovanja; obavljanje financijskih usluga i prijenos vlasništva ili najam zemlje ili stambene nekretnine.

D. Porezne pogodnosti za donacije fizičkih i pravnih osoba

Poslovne donacije. Prilozi dani u humanitarne, zdravstvene, obrazovne, vjerske, znanstvene, kulturne svrhe, svrhe zaštite okoliša i u sportske svrhe su porezno priznati rashodi prema Uredbi o porezu na dobit, a najviše do iznosa od 5% bruto prihoda. Uredba o porezu na dobit ne propisuje, radi ostvarenja prava na povlaštenje, obvezu davanja priloga javnodobrobitnoj organizaciji, NVO-i, ili čak pravnoj osobi. U trenutku tiskanja ovog Pregleda nadležna su tijela razmatrala donošenje u tom smislu ograničavajućeg upravnog propisa.

Donacije fizičkih osoba. Nisu propisana porezna povlaštenja na temelju donacija koje daju fizičke osobe.

LATVIJA

Porez na poslovnu dobit naplaćuje se po stopi od 25% od oporezive dobiti pravne osobe. Inozemni porezni obveznici plaćaju porez na dobit ostvarenu u Latviji poduzetničkim ili s njima povezanim djelatnostima.

A. NVO koje imaju pravo na oslobođenje od poreza na dobit

Porez na poslovnu dobit ne plaćaju neprofitne organizacije, mirovinske zaklade u privatnom vlasništvu i javne organizacije koje ne obavljaju poslovne djelatnosti.

B. Oporezivanje prema izvoru dobiti

Prilozi i članarine. Dobit od priloga i članarina ne oporezuje se ako su isplate izvršene od strane organizacija (javnih organizacija, zaklada i vjerskih organizacija) koje su na popisu Ministarstva financija.

Gospodarske/poslovne djelatnosti. Javne organizacije mogu obavljati poslovnu djelatnost. Organizacija je oslobođena poreza na dobit ostvarenu od poslovnih djelatnosti koje su u vezi sa statutarnom svrhom NVO. Dobit od poslovnih djelatnosti koje nisu u vezi sa statutarnom svrhom NVO je oporeziva.

Ulaganja. NVO mogu ulagati u svaki oblik poduzetništva. Dobit od takvog ulaganja je, međutim, oporeziva.

C. Drugi porezi

Nekretnine. Sljedeće pravne i fizičke osobe, vlasnici nekretnina, oslobođeni su od poreza na nekretnine: vjerske organizacije, javne kulturne udruge i druge javne organizacije; vlasnici nekretnina koje se koriste za zaštitu okoliša i za zaštitu od požara; i vlasnici nekretnina koje se koriste za zaštitu zdravlja, za sport i tjelesnu kulturu, javno obrazovanje i za kulturne potrebe. Javne organizacije plaćaju porez na nekretnine na dio nekretnine koja se koristi u poslovne svrhe.

Darovi i nasljedstva. Nisu propisana oslobođenja od poreza na darove i nasljedstva.

PDV. Stopa PDV je 18% od vrijednosti isporuke dobara, obavljenih usluga i potrošnje koja je oporeziva. Izvoz se oporezuje po nultoj stopi. Pravne osobe nisu oslobođene poreza na dodanu vrijednost. Određena dobra i usluge su oslobođeni, uključujući one koje obavljaju umirovljenički domovi, centri za socijalnu brigu ili rehabilitaciju; zatim, PDV se na plaća na hranu u zatvorima i popravnim domovima, na pristojbe za predškolske ustanove, školarine i pristojbe za stručno usavršavanje, članarine u knjižnicama, ulaznine za određene kulturne događaje i za medicinske usluge.

D. Porezne pogodnosti za donacije fizičkih i pravnih osoba

Poslovne donacije: Donator ima pravo na odbitak 85% iznosa danog doprinosa od bruto prihoda, a najviše do 20% od utvrđene porezne obveze. Donatori koji doniraju bilo koju od tri povlaštene organizacije – Latvijski olimpijski odbor, Dječji fond i Fond kulture – imaju pravo na odbitak od 90% od iznosa danih priloga. Samo NVO (javne organizacije) s dozvolom Ministarstva financija imaju pravo primati porezno povlaštene priloge. Ministarstvo je ustanovilo popis takvih organizacija. Za uvrštenje

na popis ministarstva potrebna je (1) prijava; (2) statut i podaci o utemeljiteljima; (3) pregled financijskog stanja prethodne godine, i izjava Ureda javnih prihoda da je organizacija primila obavijest Ureda o njezinoj registraciji; (4) izjava koja se odnosi na priloge, davatelje priloga, i preslik publikacije organizacije iz koje je vidljiv način korištenja priloga; (5) pismena preporuka tijela državne uprave koje nadgleda područje djelatnosti organizacije; i (6) registracijska dozvola. Odobrenje ministarstva mora biti obnavljano svake godine. Ako djelatnost javne organizacije nije u skladu s njezinim deklariranim svrhama, porezne pogodnosti mogu biti poništene, u skladu sa shemom koju je propisao Ministarski kabinet.

Trgovačka društva u državnom vlasništvu moraju zahtijevati odobrenje ministra financija za donacije u vrijednosti većoj od 500 LVL.

Donacije fizičkih osoba: Fizičke osobe mogu odbiti iznose uredno dokumentiranih dobrotvornih priloga organizacijama koje su na popisu Ministarstva financija. Odbitak je ograničen na najviše 20% od iznosa oporezivog dohotka.

LITVA

Djelatnost svake vrste NVO (dobrotvorne i potporne fundacije, udruge, općinske organizacije i javne organizacije) regulirana je posebnim zakonom.

Uobičajena stopa poreza na dobit je 15%.

A. NVO koje imaju pravo na oslobođenje od poreza na dobit

Nijedan litavski neprofitni subjekt nije obveznik poreza na dobit. Izuzeće se odnosi na dobrotvorne i pokroviteljske zaklade, proračunske ustanove, udruge, javne (društvene) organizacije, javne ustanove, vjerske zajednice, udruge i vjerske centre, organizacijske jedinice međunarodnih javnih ustanova i na druge pravne osobe čije djelatnosti su regulirane posebnim zakonima, ako svrha njihove djelatnosti nije stjecanje dobiti. Uz to, dobit koju ovi subjekti ostvare ne smije biti raspodijeljena osnivačima, dioničarima ili članovima organizacije.

Litavski Parlament predložio je Vladi izmjenu Zakona o porezu na dobit temeljem koje bi dobit koju NVO ostvare gospodarskom djelatnošću u iznosu iznad određenog praga bila oporezovana po punoj ili povlašćujućoj poreznoj stopi.

B. Oporezivanje prema izvoru dobiti

Prilozi i članarine. U dobit oslobođenu od oporezivanja uključene su članarine i sva sredstva ostvarena na temelju dobrotvornih priloga i potpora (donacija) prema

Zakonu o dobrotvornim priložima i potporama, koji se primjenjuje na NVO koje obavljaju djelatnosti u u području obrazovanja, dobrotvornog rada, vjere, znanosti i amaterskog sporta; pomoći potrebitima; pomoći žrtvama rata, nesreća i epidemija; zaštite okoliša; i drugoga.

Gospodarske/poslovne djelatnosti. Udrugama i dobrotvornim i pokroviteljskim zakladama nije dopušteno izravno sudjelovati u trgovini ili poslovnim djelatnostima. Društvene organizacije, javne ustanove i vjerske zajednice mogu, međutim, obavljati poslovne djelatnosti. Neprofitne organizacije nisu obveznici poreza na dobit.

Ulaganja. Djelatnost ulaganja regulirana je propisima primjenjivim i na različite vrste NVO. Općenito, nema posebnih zabrana u odnosu na određena ulaganja – propisana je samo zabrana sudjelovanja u trgovini ili poslovnim djelatnostima. Dobrotvornim i pokroviteljskim zakladama nije dopušteno izravno sudjelovati u trgovini ili poslovnim djelatnostima, ali je izričito propisano da one mogu ulagati u državne ili općinske obveznice.

C. Drugi porezi

Nekretnine. Sljedeće neprofitne organizacije oslobođene su, prema važećim propisima, poreza na nekretnine: dobrotvorne i potporne fundacije, proračunske ustanove, društvene organizacije, organizacije za brigu o grobljima, udruge za dobrobit invalidnih osoba, obrazovne ustanove, ustanove društvenog blagostanja, organizacije za zaštitu okoliša, stambene zgrade u vlasništvu stambene zadruge i vjerske organizacije. Porezna stopa poreza na imovinu koja se koristi za djelatnosti predviđene aktima poreznog obveznika je 1% od oporezive vrijednosti imovine.

Darovi i nasljedstva. Porez na nasljedstva i darove primjenjuje se samo na fizičke osobe koje prime nasljedstvo ili dar. Ako neprofitna organizacije primi nasljedstvo ili dar, primljena imovina se smatra dobiti od neposlovnih djelatnosti i bit će oslobođena poreza samo ako, primjenom propisa koji reguliraju vrste dobiti oslobođene poreza, bude uvrštena u takvu dobit. Ako ne bude takvog uvrštenja, naslijedena ili darovana imovina oporezuje se porezom na dobit po stopi od 5%.

PDV. Stopa PDV je 18%. Nulta stopa primjenjuje se na izvozne isporuke. Nema posebnih osobnih oslobođenja od poreza na dodanu vrijednost. Dobra uvezena kao dobrotvorni prilozi oslobođena su uvoznog PDV-a. Posebna dobra i usluge oslobođeni su PDV-a, uključujući, između ostalog, usluge socijalne naravi pružene djeci ili starijima, određene predmete medicinske tehnologije, obrazovne usluge koje pružaju registrirane obrazovne ustanove, određene nekomercijalne usluge kulturne naravi, usluge obnove i očuvanja kulturnih spomenika i usluge koje pružaju određeni tradicionalni zanati. Nulta stopa primjenjuje se na izvoz dobara. Plaćanja za dobra

i/ili usluge koja su izvršena sredstvima tehničke pomoći su također oporezovana nultom stopom. Sredstva dobivena temeljem međunarodnog ugovora koji je sklopila Republika Litva (kao što su sredstva UN-a ili PHARE programa), a koja ne mogu biti korištena za plaćanje PDV-a, također se oporezuju po nultoj stopi.

D. Porezne pogodnosti za donacije fizičkih i pravnih osoba

Poslovne donacije. Poduzetnici mogu umanjiti oporezivu dobit za dvostruki iznos donacije, najviše do 40% oporezive dobiti. Donacije koje nisu iskorištene kao odbitak ne mogu se, radi odbitka u sljedećim razdobljima, prenositi unaprijed. Donatori moraju podnijeti poreznim vlastima poseban izvještaj o danoj donaciji.

Donacije fizičkih osoba. Nisu propisana porezna povlaštenja za donacije fizičkih osoba. Umjesto toga, fizičke osobe imaju pravo naložiti poreznom inspektoratu uplatu 2% iznosa poreza javnodobrobitnoj organizaciji po njihovom izboru. Takve su organizacije, prema Zakonu o dobrotvornim i pokroviteljskim djelatnostima, dobrotvorne i pokroviteljske zaklade, proračunske ustanove, udruge, javne (društvene) organizacije, javne ustanove, vjerske zajednice, udruge i vjerski centri, organizacijske jedinice međunarodnih javnih ustanova i druge pravne osobe čije djelatnosti su regulirane posebnim zakonima, ako svrha njihove djelatnosti nije stjecanje dobiti i ako dobit koju ovi subjekti ostvare nije raspodijeljena osnivačima, dioničarima ili članovima organizacije. Predviđeno je da rok za prijavu za stjecanje statusa "javnodobrobitne organizacije" za navedene organizacije bude sredina 2004. godine.

Prijenos unaprijed neiskorištenih donacija nije dopušten. Za 2001. godinu priprema se nacrt zakona kojim će biti ukinuta mogućnost odbitka, ali će fizičke osobe moći naložiti poreznoj upravi usmjeravanje do 2% iznosa dužnog poreza na njihove dohotke nekoj javnodobrobitnoj ili vjerskoj organizaciji.

MAĐARSKA

Mađarskim pravom definirani su brojni organizacijski oblici NVO, uključujući udruge, zaklade, javne zaklade, javnodobrobitna trgovačka društva, organizacije civilnog društva, crkve i drugo. Nadalje, postoje dvije kategorije javnodobrobitnih organizacija – javnodobrobitne organizacije i istaknute javnodobrobitne organizacije. "Javnodobrobitna organizacija" može biti zaklada, udruga, zaklada javnog prava, udruga javnog prava ili javnodobrobitno trgovačko društvo, te mora obavljati javnodobrobitnu djelatnost navedenu u zakonu (obrazovanje, dobrotvorni rad, vjera, znanost, amaterski sport, kultura, djeca i omladina, ljudska i građanska prava, javna sigurnost, zaštita potrošača, između ostalog). "Istaknuta javnodobrobitna or-

ganizacija”, koja ima pravo na veće porezne povlastice, mora, dodatno, obavljati dužnosti koje se inače smatraju dužnostima u nadležnosti države i lokalnih vlasti. Mađarsko pravo poznaje također i javnodobrobitna trgovačka društva, koja mogu obavljati i poslovnu i javnodobrobitnu djelatnost, ali ne mogu raspodjeljivati dobit.

Zakon o porezu na dobit trgovačkih društava primjenjuje se na NVO kao i na druge pravne osobe, i propisuje stopu poreza na dobit od 18% na poreznu osnovicu.

A. NVO koje imaju pravo na oslobođenje od poreza na dobit

Zakon o porezu na dobit trgovačkih društava primjenjuje se na sve vrste organizacija, i sve vrste NVO imaju pravo na porezne pogodnosti propisane zakonom. Javnodobrobitne organizacije imaju pravo na veće porezne povlastice nego organizacije koje nisu utemeljene radi obavljanja javnodobrobitnih djelatnosti. Istaknute javnodobrobitne organizacije imaju pravo na veće povlastice. Poslovna dobit neprofitnih organizacija koja nije veća od određenog iznosa oslobođena je poreza, a pojedini izvori dobiti izuzeti su iz definicije poslovnih djelatnosti. Tako su “javnodobrobitne djelatnosti” – ili, u slučaju ne-JDO-a: statutarne djelatnosti – zaklada, javnih zaklada, organizacija civilnog društva, ili javne komore, kao i sve potpore, olakšice i članarine ostvarene u vezi s takvom djelatnošću, te ono što je ostvareno prodajom imovine ili zaliha isključivo radi javnodobrobitne djelatnosti, izuzete iz definicije poslovne djelatnosti, i stoga neoporezive. Da bi ostvarile porezne povlastice, JDO ne smiju imati javni dug.

B. Oporezivanje prema izvoru dobiti

Prilozi i članarine. Prilozi i članarine iskorišteni za unapređenje statutarne ili javnodobrobitne svrha se ne oporezuju.

Gospodarske/poslovne djelatnosti. NVO su općenito ovlaštene sudjelovati u poslovnim djelatnostima ako ispunjavaju sljedeće uvjete: (1) ako prvenstvena svrha njihovog osnivanja nije obavljanje poslovne djelatnosti; (2) ako, u slučaju organizacija civilnog društva i zaklada, one obavljaju poslovnu djelatnost s ciljem ostvarenja gospodarskih uvjeta za postizanje njihovih ciljeva; (3) ako, u slučaju zaklada, djelatnost ne ugrožava njihove svrhe; i (4) ako, u slučaju javnodobrobitnih trgovačkih društava, ona ne raspodjeljuju dobit svojim vlasnicima.

Dobit od prodaje imovine ili zaliha, koja se koristi isključivo za javnu dobrobit ili, u slučaju nejavnih dobrobitnih organizacija, statutarne svrha, nije oporeziva. Dobit od poslovne djelatnosti, koja nije veća od iznosa određenog za svaku vrstu NVO oslobođena je poreza. Poslovna dobit nejavnih dobrobitnih organizacija koja nije ve-

ća od 10% ukupne dobiti ili od 10 milijuna HUF oslobođena je poreza. Poslovna dobit javnodobrobitnih organizacija koja nije veća od 10% ukupne dobiti ili od 20 milijuna HUF oslobođena je poreza, a što se tiče istaknutih javnodobrobitnih organizacija, oslobođenje vrijedi za poslovnu dobit koja nije veća od 15% ukupne dobiti. Javnodobrobitna trgovačka društva plaćaju porez po proporcionalnoj stopi na dobit koja je veća do 10% ukupne dobiti.

Ulaganja. Općenito, dobit od ulaganja je oporeziva kao i dobit od ostalih poslovnih djelatnosti. Javnodobrobitne organizacije su oslobođene poreza na kamate ili prinose od depozita ili vrijednosnica u vezi s njihovom javnodobrobitnom djelatnošću, ako ne obavljaju poslovnu djelatnost. Nejavne dobrobitne organizacije i javnodobrobitna trgovačka društva, kao i JDO koje obavljaju poslovnu djelatnost, oslobođeni su poreza na dio kamata ili prinosa, razmjerno odnosu dobiti i njihove ciljane djelatnosti ili djelatnosti s javnom svrhom. Sve NVO plaćaju također porez po proporcionalnoj stopi na dionice i udjele kojih su vlasnici.

Da bi se mogle registrirati, zaklade moraju imati dovoljno sredstava za postizanje svojih ciljeva – ili barem za pokretanje svoje djelatnosti. Gospodarske djelatnosti ne smiju ugrožavati ostvarenje svrha zaklade. Nakon zadovoljenja tih uvjeta, zaklade mogu upravljati sredstvima nezavisno i bez zakonskih ograničenja. JDO koje ulažu svoju imovinu moraju formulirati politiku ulaganja.

C. Drugi porezi

Nekretnine. Organizacije civilnog društva, zaklade, javne komore i javnodobrobitna trgovačka društva oslobođena su lokalnih poreza na zgrade i zemljišta pod uvjetom da ne moraju platiti porez na dobit trgovačkih društava na dobit ostvarenu u prethodnoj kalendarskoj godini.

Darovi i nasljedstva. Potpore dane u svrhu postizanja javne dobrobiti oslobođene su poreza. Dobit prije oporezivanja javnodobrobitnih organizacija povećava se za iznos donacije ako je na kraju porezne godine organizacija zadužena kod javnopravnih subjekata. Ako javnodobrobitna organizacija nije zadužena kod javnopravnih subjekata, ali je ostvarila dobit od poslovnih djelatnosti koja je veća od neoporezivog iznosa, njezina dobit prije oporezivanja mora biti uvećana za onaj dio donacije koji je, računajući od iznosa neoporezivog dijela, veći od ukupne dobiti od poslovanja.

PDV. Stopa poreza na dodanu vrijednost je 25%, a za određene proizvode propisana je povlaštena stopa od 12%. Niti jedna oporeziva osoba nije izuzeta od PDV-a. Organizacije civilnog društva i zaklade, međutim, koje ne isplate naknade svojim članovima ili zaposlenicima u određenoj poreznoj godini mogu od poreznih vlasti zahtijevati izuzeće od poreza. Porezni obveznici čiji je stvarni i očekivani dohodak/do-

bit od gospodarske djelatnosti manji od 2.000.000 HUF mogu se na kraju porezne godine odlučiti da ostanu izvan sustava PDV-a. Prodaje određenih dobara i usluga su oslobođene poreza; oslobođenje uključuje zdravstvenu skrb, socijalnu skrb, na članstvu utemeljene usluge organizacija civilnog društva, javni radio i televiziju, obrazovanje, hostele i prenoćišta, knjižnice, muzeje, obrt koji zadovoljava propisane uvjete, određene financijske usluge, poštanske usluge, određena iznajmljivanja nekretnina i amaterski sport. Nulta stopa primjenjuje se na izvoz, lijekove, knjige koje se koriste za javno obrazovanje, proizvode za slijepe i na biološko dizelsko gorivo.

Drugi porezi. Organizacije civilnog društva oslobođene su plaćanja lokalnih turističkih poreza i poreza na poslovanje pod istim uvjetima kao i u slučaju oporezivanja nekretnina, kao i određenih sudskih i administrativnih pristojbi, uključujući registracijske pristojbe te pristojbe na nasljedstva i darove.

D. Porezne pogodnosti za donacije fizičkih i pravnih osoba

Poslovne donacije. Trgovačka društva, neinkorporirana partnerstva i poduzetnici-pojedinci mogu odbiti 20% iznosa donacije od dohotka i prije oporezivanja. U slučaju donacije "istaknutim" javnodobrobitnim organizacijama, odbitak je 150% od iznosa donacije, a najviše do 20% od iznosa dobiti prije oporezivanja. Kombinirane donacije JDO I "istaknutim" JDO mogu biti odbijene u iznosu do 25% dobiti prije oporezivanja. U slučaju dugoročnih donacija, tj. potpora koje se daju tijekom četiri (4) uzastopne godine, dodatnih 20% od iznosa donacije može biti odbijeno svake godine.

Donacije fizičkih osoba. Fizička osoba može od iznosa poreza odbiti 30% od iznosa donacije javnodobrobitnoj organizaciji ili u neku svrhu od javnog interesa. Porezni odbitak ne može biti veći od 50.000 HUF. U slučaju donacija "istaknutim" javnodobrobitnim organizacijama, porez se može umanjiti za 30% iznosa donacije, a najviše do 100.000 HUF.

Zakon "1%". Porezni obveznici mogu usmjeriti 1% iznosa poreza koji duguju određenim javnodobrobitnim organizacijama i još dodatnih 1% vjerskim organizacijama.

MAKEDONIJA

Prema makedonskom Zakonu o porezu na dobit, porezni obveznik je pravna ili fizička osoba koja obavlja registriranu djelatnost ili tuzemni porezni obveznik koji ostvaruje dobit od djelatnosti obavljane u Republici Makedoniji ili u inozemstvu.

Porezna osnovica je razlika između ukupne dobiti i ukupnih troškova poreznog obveznika, uz isključenje određenih primitaka i izdataka određenih Zakonom o porezu na dobit. Stopa poreza na dobit je 15%.

A. NVO koje imaju pravo na oslobođenje od poreza na dobit

Zakon o udrugama građana i zakladama propisuje da sve udruge i zaklade imaju pravo na oslobođenja od poreza propisanog zakonom. Zakon o porezu na dobit primjenjuje se, međutim, na sve pravne osobe koje ostvare dobit, i ne propisuje nikakva oslobođenja za NVO. Relevantni porezni zakoni propisuju samo smanjenje porezne osnovice za određene pravne osobe, ovisno o izvoru njihove dobiti i namjene njihovih troškova. Na primjer, porezni obveznik ima pravo na ubrzanu amortizaciju osnovnih sredstava u slučajevima tehnološke obnove ili ako porezni obveznik nabavi opremu namijenjenu očuvanju okoliša, do iznosa koji je najviše do 25% veći od iznosa izračunatog uz uzimanje u obzir metoda amortizacije propisanih zakonom. Dodatno, Zakon o zapošljavanju invalidnih osoba propisuje izuzeće od svih poreza, uključujući porez na dobit, dobiti centara koji pružaju utočište invalidnim osobama.

B. Oporezivanje prema izvoru dobiti

Prilozi i članarine. Zakon o porezu na dobit propisuje da se prihod pravne osobe iz "proračuna ili fonda namijenjen za obavljanje njezine djelatnosti" ne uračunava u poreznu osnovicu radi izračuna poreza na dobit. Sredstva sa posebnih računa, sredstva ostvarena na temelju namjenskih donacija, članarine i određena druga sredstva smatraju se "sredstvima namijenjenim za obavljanje njezine djelatnosti". Porezni obveznik mora, stoga, odlučiti o korištenju takvih sredstava, mora donijeti financijski plan i program trošenja tih sredstava i odlučiti o postupku i rokovima njihovog korištenja. "Prihod pravne osobe iz proračuna ili fonda" nije definiran zakonom. Općenito se, međutim, smatra da ova sintagma uključuje svaku vrstu prihoda koja je izričito namijenjena obavljanju djelatnosti pravne osobe. U skladu s time, svi prilozi, donacije i članarine su oslobođeni poreza.

Gospodarske/poslovne djelatnosti. Udruge i zaklade ne smiju izravno sudjelovati u gospodarskim djelatnostima. Radi obavljanja tih djelatnosti, s ciljem pribavljanja sredstava za financiranje svojih projekata, one mogu utemeljiti dioničko društvo ili društvo s ograničenom odgovornošću. Ova zasebna trgovačka društva moraju plaćati porez kao i sva druga trgovačka društva.

Ulaganja. NVO mogu ostvarivati dobit od ulaganja izravno; one nisu obvezne utemeljiti zasebno trgovačko društvo radi primitka takve dobit, npr. kamata, dividendi i najamnina. Porez na takvu dobit, međutim, NVO plaćaju po stopi od 15%.

Dividende i ostala dobit od sudjelovanja u dobiti drugih makedonskih tuzemnih poreznih obveznika ne računavaju se u poreznu osnovicu ako su oporezovane kod drugih poreznih obveznika (isplatitelja, op. prev.). 70% kapitalnog dobitka ostvarenog prodajom vrijednosnica i nekretnina uključeno je u poreznu osnovicu i oporezuje se kao redovita dobit. Kapitalni gubici mogu se odbiti od kapitalnih dobitaka, a eventualno preostali gubitak može se prenositi unaprijed tijekom tri godine.

Ako NVO utemelji zavisno društvo radi obavljanja poslovanja, to društvo je obveznik poreza na dobit na sve dividende koje ono isplati NVO. NVO, međutim, kao matično društvo, ne plaća porez na primljene dividende.

C. Drugi porezi

Nekretnine. Zakon o porezu na imovinu propisuje porez i na osobnu i na neosobnu imovinu, nasljedstva i darove, te, k tome, i na otuđenje imovine i imovinskih prava. Općenito, svaka pravna i fizička osoba koja je vlasnik nekretnine obveznik je poreza koji se plaća po stopi od 0,10% od vrijednosti imovine. Zakonom o porezu na imovinu oslobođeni su poreza vlasnici zgrada i zemljišta koji se koriste u obrazovne, kulturne, znanstvene, socijalne, zdravstvene, humanitarne i sportske svrhe, osim onih zgrada ili njihovih dijelova i zemljišta koja se iskorištavaju u gospodarskom smislu ili se iznajmljuju; nadalje, zgrade u kojima se nalaze zaštitne radionice (trgovačka društva koja zapošljavaju invalide); zgrade i zemljišta koja su u vlasništvu Makedonske ortodoksne crkve i drugih vjerskih organizacija, ili se koriste za održavanje vjerskih obreda, ili kao sjedište za vjerske službenike, izuzev ako se koriste u gospodarske svrhe; vlasnici zgrada i ureda namijenjenih poslovnim svrhama a koje se koriste za obavljanje djelatnosti poreznog obveznika, osim upravnih zgrada; i, na temelju primjene načela uzajamnosti, međunarodne organizacije koje su vlasnici zgrada i zemljišta na kojima su smještene njihove misije. Dodatno, Zakon propisuje porez na promet uz naknadu nekretnina i imovinskih prava; NVO nisu izuzete od ovog poreza.

Darovi i nasljedstva. Sljedeći subjekti oslobođeni su poreza na nasljedstva i darove: državna tijela, tijela lokalne samouprave, organizacije Crvenog križa, humanitarne i socijalne ustanove, znanstvene, obrazovne, kulturne ustanove i vjerske zajednice; ti subjekti ne plaćaju porez na darovanu pokretnu i nepokretnu imovinu, novčana sredstva i prava.

PDV. Opća stopa poreza na dodanu vrijednost je 18%. Neka dobra ili usluge su, međutim, oporezive po sniženoj stopi od 5%; to su npr. izdvanje brošura i časopisa. NVO općenito nisu izuzete od poreza. Određene kulturne ustanove, botanički vrtovi, zoološki vrtovi, parkovi, arhivi i dokumentacijski centri su oslobođeni PDV-a. Uz to, određene isporuke dobara i obavljanje usluga izuzeti su

od PDV-a ako su ih obavile ustanove za društvenu dobrobit i zaštitu, uključujući domove za hospitalizaciju i skrb o starijim osobama i zdravstvene usluge koje pružaju bolnice, klinike, zdravstveni centri, medicinski i kemijski dijagnostički laboratoriji, rehabilitacijski centri i druge slične ustanove. Svaki porezni obveznik koji pruža neku od sljedećih usluga također je izuzet od PDV-a: zaštita i nadzor djece i omladine, smještaj djece i omladine radi odgoja, obrazovanja ili vježbanja, obrazovne usluge i profesionalna obuka i prekvalifikacija, kao i isporuke dobara koje su u vezi s tim uslugama.

Dobra koja su darovali inozemni darodavci tuzemnim javnim institucijama ili registriranim tuzemnim humanitarnim neprofitnim organizacijama i nevladinim organizacijama oslobođena su PDV-a. Uvoz dobara neophodnih za primjenu projekata koje financiraju inozemni donatori također je izuzet od PDV-a temeljem ugovora između inozemnog donatora i Vlade Republike Makedonije, koji uključuje odredbu da donirana sredstva neće biti korištena za plaćanje poreza u Republici Makedoniji.

NVO imaju pravo na povrat PDV-a za dobra iznesena u inozemstvo i korištena za humanitarne, dobrotvorne ili obrazovne svrhe pod uvjetima propisanim člankom 47. Zakona o porezu na dodanu vrijednost.

D. Porezne pogodnosti za donacije fizičkih osoba i pravnih osoba

Poslovne donacije. Troškovi na temelju donacija za znanstvene, humanitarne, kulturne, obrazovne zdravstvene, vjerske i amatersko-sportske svrhe mogu biti odbijeni od porezne osnovice u iznosu do 3% od bruto prihoda, pod uvjetom da su donacije i prilozi dani javnim ustanovama koje su financirane iz državnog proračuna, ili Crvenom križu Republike Makedonije. Školarine nisu porezno priznati troškovi prilikom izračuna porezne osnovice. Porezni obveznik može smanjiti svoju poreznu osnovicu za iznos dobiti uložene u zaštitu okoliša.

Donacije fizičkih osoba. Donacije fizičkih osoba nisu porezno priznati odbitak od osnovice poreza na dohodak fizičkih osoba.

POLJSKA

Pravna osoba čije se sjedište nalazi ili poslovanje odvija u Poljskoj obveznik je poreza na dobit po stopi poreza na dobit trgovačkih društava od 27%. Porezni obveznici čije je sjedište u inozemstvu plaćaju porez samo na dobit ostvarenu u Poljskoj. Dobit u obliku dividendi ili drugih prihoda ostvarenih iz dobiti pravnih osoba sa sjedištem u Poljskoj oporezuje se po stopi od 15% (porezne stope u 2003. godini).

A. NVO koje imaju pravo na oslobođenje od poreza na dobit

Pravo na porezno oslobođenje imaju porezni obveznici čije djelatnosti, u skladu s njihovim unutarnjim aktima, uključuju sljedeće: znanstveno i tehničko istraživanje; obrazovanje; kulturu; sport i tjelovježbu; brigu o okolišu; potporu za razvoj infrastrukture u seoskim područjima; dobrotvorni rad; zdravstvenu i socijalnu skrb; stručnu i društvenu rehabilitaciju invalida; i vjeru. Pravo na porezno oslobođenje ostvaruje se ako organizacija izjavi da je dobit namijenjena za jednu od navedenih svrha. Pravo na oslobođenje prestaje kad organizacija od poreza oslobođenu dobit počne koristiti za svrhe različite od onih koje su izvorno bile deklarirane i temeljem kojih je pravo na oslobođenje stečeno. Porezni obveznik može od poreznih vlasti tražiti prethodno rješenje ako je u sumnji u pogledu prava na porezno oslobođenje.

B. Oporezivanje prema izvoru dobiti

Prilozi i članarine. Prilozi su oslobođeni od poreza ako ih organizacija koristi za određenu javnodobrobitnu svrhu. To oslobođenje općenito primjenjuje na priloge primljene iz državog ili lokalnih proračuna, i na prihode ostvarene od vlada drugih država, međunarodnih organizacija, međunarodnih financijskih ustanova u obliku nepovratne pomoći, uključujući programe EU i NATO, kao i na kamate na te prihode. Članarine su oslobođene ako se ne koriste za poslovanje.

Gospodarske/poslovne djelatnosti. Neprofitne organizacije mogu obavljati poslovnu djelatnost ako su registrirane u sudskom registru poduzetnika. Dobit ostvarena takvom djelatnošću oslobođena je poreza ako se koristi za određenu javnodobrobitnu svrhu. Oslobođenje se ne primjenjuje na dobit ostvarenu proizvodnjom alkoholnih pića, duhana, goriva, elektronskih uređaja i proizvodnjom i/ili prodajom dragocjenih metala ili dobara proizvedenih od dragocjenih metala.

Ulaganja. Kao i u slučaju drugih izvora dobiti, ostvarenje dobiti od ulaganja je dopušteno a takva je dobit oslobođena poreza ako se koristi za određene javnodobrobitne svrhe. Prihod trgovačkog društva koje je u potpunom vlasništvu neke udruge oslobođen je poreza ako je ostvaren u postizanju određene javnodobrobitne svrhe i raspodijeljen dioničarima.

C. Drugi porezi

Nekretnine. Udruge koje obavljaju određene djelatnosti (obrazovanje, sport, rekreacija i znanost) za dobrobit djece i omladine imaju pravo na oslobođenja od poreza na nekretnine u mjeri u kojoj se nekretnina ne koristi za poslovne djelatnosti.

Druge organizacije plaćaju porez u skladu s općim pravilima. Međutim, porez na zemljišne čestice i na zgrade koje se ne koriste u poslovne svrhe je razmjerno nizak.

Darovi i nasljedstva. Obveznici poreza na darove i nasljedstva su isključivo fizičke osobe; organizacije to ne mogu biti. Pravne osobe, uključujući neprofitne organizacije, obveznici su poreza na dobit u koju se uključuju primljena nasljedstva i darovi. Drugim riječima, darovi i nasljedstva ulaze u oporezivu dobit za potrebe oporezivanja dobiti trgovačkih društava. NVO su oslobođene poreza na darove i nasljedstva ako ostvarenu dobit koriste za određene javnodobrobitne svrhe.

PDV. Standardna je stopa PDV-a 22%. Nisu propisana osobna oslobođenja od PDV-a. Određena dobra i usluge su oslobođeni, uključujući usluge u području znanstvenih, tehničkih i gospodarskih podataka, istraživanja i razvoja, obrazovanja, zaštite zdravlja i društvenog blagostanja. Ostala dobra i usluge oporezuju se po povlašćujućoj stopi od 7%; u tu skupinu uvršteni su slušna pomagala, farmaceutski proizvodi, određene vrste medicinskih i sanitarnih proizvoda, rehabilitacijska pomagala i uređaji za pomoć slijepima. Prema Zakonu o PDV-u, donacija dobara ima status oporezive isporuke. Trgovačko društvo mora stoga u povodu donacije dobara NVO-i, za potrebe obračuna PDV-a i zbog odbitka pretporeza, postupati kao da je od NVO-e naplatilo cijenu dobra i 22% PDV-a iako zapravo, budući da je dobro donirano, nije naplatilo ništa. Ovo rješenje zapravo je prepreka za nenovčane donacije NVO-ima.

D. Porezne pogodnosti za donacije fizičkih osoba i pravnih osoba

Donacije fizičkih osoba i trgovačkih društava porezno su priznati odbici od oporezivog dohotka/dobiti. Poslovni subjekti mogu odbiti donacije u novcu i u nenovčanom obliku. Donacije organizacijama čije djelatnosti uključuju dobrotvorni rad, vjeru, javnu sigurnost, nacionalnu obranu, zaštitu okoliša, zaštitu od požara i ulaganje u stanogradnju lokalnih vlasti mogu se odbiti do iznosa od 10% vrijednosti porezne osnovice donatora. Donacije organizacijama čije djelatnosti uključuju znanost, obrazovanje, kulturu, sport i tjelovježbu, rahabilitaciju invalida, zdravstvenu i socijalnu skrb i potporu ulaganjima u infrastrukturu u seoskim područjima mogu se odbiti do iznosa od 15% vrijednosti porezne osnovice donatora. Ukupni iznos odbitka po osnovi donacija ne može biti veći od 15% od vrijednosti porezne osnovice. Donacije se ne mogu odbiti ako su dane: fizičkim osobama; subjektima koji proizvode alkoholna pića, gorivo, duhan, elektronske uređaje i dragocjene metale; i subjektima koji trguju dragocjenim metalima. Prijenos unaprijed neiskorištenih odbitaka nije dopušten.

Zakon 1%. U travnju 2003. godine Parlament je prihvatio Zakon o javnodobrobitnim djelatnostima i dobrovoljstvu, koji sadrži odredbu "Zakon 1%". Prema toj odredbi, porez na dohodak fizičkih osoba može se smanjiti za iznos uplate javno-

dobrobitnoj organizaciji do iznosa od 1% dohotka poreznog obveznika u određenoj fiskalnoj godini.

RUMUNJSKA

Primjena poreza na dobit uređena je Zakonom br. 414/2002 koji se odnosi na porez na dobit, i Odlukom Vlade br. 859/2002 koja se odnosi na provedbu oporezivanja dobiti.

Opće je pravilo da je svaka rumunjska pravna osoba (uključujući NVO) ili inozemna pravna osoba sa stalnim sjedištem u Rumunjskoj obveznik poreza na dobit, uz obvezu podnošenja porezne prijave na kraju financijske godine. Opća je stopa poreza na dobit 25%. Niža stopa propisana je za dobit ostvarenu izvozom i za ono što je ostvareno djelatnostima u slobodnim zonama.

A. NVO koje imaju pravo na oslobođenje od poreza na dobit

Pravo na oslobođenje od poreza na dobit imaju sljedeće organizacije i ustanove: javne ustanove, neinkorporirane organizacije i zadruge invalidnih i slijepih osoba, zaklade osnovane oporukom (oporučne zaklade i s njima povezane nadarbine), vjerske organizacije (samo za prihode ostvarene prodajom u vjerskim objektima, namom, vjerskom podukom i izgradnjom i popravkom vjerskih objekata), ovlaštene privatne obrazovne ustanove (za prihode ostvarene temeljem obrazovne djelatnosti) i inkorporirane organizacije vlasnika nekretnina.

B. Oporezivanje prema izvoru dobiti

Prilozi i članarine. Prilozi i članarine oslobođeni su poreza, kao i registracijske pristojbe, donacije i sponzorstva. NVO također ne plaćaju porez na: prihode od priredbi i izložbi, financijska sredstva ostvarena iz državnog ili lokalnih proračuna, prihode od djelatnosti sindikata ili udruženja dioničara korištene za socijalne ili profesionalne svrhe i prihode od prijenosa imovine u vlasništvu NVO koja nije korištena za poslovne svrhe.

Gospodarske/poslovne djelatnosti. Rumunjske zaklade i udruge mogu izravno sudjelovati u gospodarskim djelatnostima pod uvjetom da su one uzgredne naravi i da su vezane uz glavne svrhe organizacije. Zaklade i udruge mogu također osnivati trgovačka društva s komercijalnim svrhama (poslovno ortaštvo ili trgovačko društvo), pod uvjetom da svi prihodi koje ostvare takva društva budu ponovno uloženi u društvo ili da ih matična NVO iskoristi radi postizanja svrhe organizacije.

Nema ograničenja u pogledu naravi poslovanja ili vrste djelatnosti koju NVO može poduzimati, bilo izravno ili neizravno putem trgovačkog društva, ako takvo poslovanje ili djelatnost nisu kažnjivi.

Ako zaklada ili udruga obavlja gospodarsku djelatnost, kao i ako obavlja dobrotvornu ili pokroviteljsku djelatnost, ona ima pravo na smanjenje poreza na temelju rashoda do kojih je došlo obavljanjem te djelatnosti, izračunatih u skladu s poreznim zakonom, do iznosa od najviše 5% od razlike između godišnjeg bruto prihoda i bruto rashoda. Odbitak je primjenjiv ako su rashodi učinjeni u zakonom određene svrhe (npr., za zakonitu i po svojoj prirodi neprofitnu svrhu).

Ako NVO obavlja gospodarsku djelatnost odvojeno od postizanja neprofitnih svrha, oslobođenje od poreza primjenjivo je samo ako prihod nije veći od 10,000 EUR godišnje (u protuvrijednosti RoL), i ako ne čini više od 10% ukupnih neporeznih prihoda.

Ulaganja. Kamate i dobit od ulaganja oslobođeni su preza na dobit. Zakon ne propisuje ništa u vezi s poreznim oslobođenjima nadarbina. Nema pravila o minimalnoj raspodjeli.

C. Drugi porezi

Nekretnine. Porezi na nekretnine ne plaćaju se, osim ako se prostor ne koristi u cilju ostvarenja dobiti: na zgrade u kojima su smještene javne institucije, povijesni, arhitektonski ili arheološki spomenici, muzeji ili arhivi, na zgrade koje koriste vjerske organizacije i na zgrade koje pripadaju oporučnim zakladama sa zadatkom promicanja nacionalnih kulturnih ustanova ili humanitarnih, socijalnih ili kulturnih djelatnosti. Porezi na nekretnine mogu se povećati ili smanjiti za najviše 50% temeljem odluke regionalnog vijeća.

Darovi i nasljedstva. Nema poreza na darove ili nasljedstva.

PDV. Stopa rumunjskog PDV-a je 19%. Obveznik PDV-a je svaka pravna osoba (profitna ili NVO) koja isporučuje dobra ili obavlja usluge uz naknadu. Oslobođenja od PDV-a svrstana su prema dva kriterija: temeljem prometa i temeljem vrste djelatnosti. Pravne osobe koje nisu obveznici PDV-a jer im je registrirani godišnji promet ispod propisnog praga mogu zahtijevati uvrštenje među obveznike PDV-a.

Neprofitne zaklade i udruge obveznici su PDV-a samo ako obavljaju gospodarske djelatnosti i ako im je godišnji promet veći od 50,000 EUR (u valuti Rumunjske). Neprofitne organizacije oslobođene su PDV-a za sve socijalne i dobrotvorne djelatnosti i za djelatnosti u civilnom, političkom ili vjerskom području. NVO su također izuzete ako sudjeluju u medicinskoj skrbi, obrazovanju, ako obavljaju usluge za svoje članove, sportske usluge, usluge koje su u vezi s prikupljanjem sredstava,

proizvodnjom i distribucijom filmova, TV i radijskog programa, izdavačkim djelatnostima, prodajom vjerskih materijala i predmeta i u povodu uvoza određenih dobara. Dobra i usluge u vezi s projektima koje na području Rumunjske financiraju inozemne vlade, međunarodne ustanove i NVO, i dobra i usluge u vezi s projektima financiranim iz PHARE programa oporezuju se nultom stopom.

Drugi porezi: Porez na dohodak. Primici na temelju donacija, darova, sponzorstava, dobrotvorni prilazi i bilo koja vrsta školarina ili priloga za svrhe obrazovanja oslobođeni su poreza na dohodak.

D. Porezne pogodnosti za donacije fizičkih osoba i pravnih osoba

Poslovne donacije. Poslovni subjekti mogu kao porezno priznati rashod odbiti do 5% razlike između prihoda i rashoda na temelju sponzorstava i dobrotvornih priloga.

Donacije fizičkih osoba. Prilazi fizičkih osoba nisu porezno priznati odbitak.

SLOVAČKA

A. NVO koje imaju pravo na oslobođenje od poreza na dobit

Pravo na porezno oslobođenje imaju sve vrste NVO, uključujući udruge, zaklade, neinvesticijske fondove i neprofitne organizacije koje općenito pružaju dobrobitne usluge.

B. Oporezivanje prema izvoru dobiti

Prilazi i članarine. Prilazi su oslobođeni oporezivanja. Članarine koje prikupljaju udruge pravnih osoba, strukovne komore s dobrovoljnim članstvom, civilne udruge, političke stranke i politički pokreti se ne oporezuju.

Gospodarske/poslovne djelatnosti. Obavljanje poslovne djelatnosti je dopušteno, izuzev za zaklade i neinvesticijske fondove; njima je zabranjeno obavljanje gospodarskih djelatnosti. Dobit od povezane poslovne djelatnosti oslobođena je poreza ako: (a) cijene ugovorene u takvoj djelatnosti nisu povoljnije radi postizanja prednosti u tržišnoj utakmici sa subjektima čija je primarna svrha ostvarenje profita; i (b) dobit razmjerna troškovima. Određenje razmjernosti obavlja se usporedbom odnosa dobit/troškovi kod "drugih osoba". Dobit od povezane djelatnosti do iznosa od 300.000 SK je oslobođena poreza. Povezana poslovna djelatnost je ona koja nije

statutom organizacije određena kao njezina primarna svrha, ali je prijeko potrebna za obavljanje statutarnih djelatnosti organizacije.

Ulaganja. Kamata na bankovne račune oporezuje se po stopi od 15%. Dividende ili prihodi na temelju držanja dionica oporezuju se po stopi od 29%.

C. Drugi porezi

Nekretnine. Propisane su različite stope poreza na nekretnine, ovisno o vrsti imovine. Pravo na oslobođenja od poreza na zemljišta i poreza na stanove imaju vlasnici imovine namijenjene različitim javnim svrhama, kao što je pružanje kulturnih, obrazovnih i socijalnih usluga, i to za vrijeme u kojem se nekretnina ne koristi za poslovne djelatnosti, uključujući iznajmljivanje.

Darovi i nasljedstva. Porez na nasljedstva i darove plaća se po progresivnoj poreznoj tarifi propisanoj Zakonom o porezu na nasljedstva, darove i promet nekretnina. Porez na darove ne plaća se na darove koji su iskorišteni za razvoj zaklada, crkava, škola, znanosti, zdravstvene skrbi, brige o školama, ekologije, tjelovježbe i sporta, kao i tuzemnih zajednica, državnih arhiva i humanitarnih i dobrotvornih udruga. Da bi se ostvarilo pravo na oslobođenje, darovi moraju biti dani subjektima određenim zakonom.

Nasljedstva su oslobođena pristojbe na nasljedstva pod istim uvjetima koji su naprijed navedeni za oslobođenje darova.

PDV. Stope PDV-a su 10% i 23%. Pravne osobe koje nisu utemeljene radi obavljanja poslovne djelatnosti ne registriraju se kao obveznici PDV-a. Subjekti koji ne obavljaju poslovnu djelatnost mogu postati obveznici PDV-a ako imaju poslovnu dozvolu i ako je njihov promet od poslovanja veći od 750.000 SKK. Djelatnosti izuzete od PDV-a uključuju obrazovne usluge, usluge tjelovježbe, znanstvene, zdravstvene, i socijalne usluge. Ako su dobra oslobođena od carine, oslobođena su i od PDV-a. Također, ako su sljedeća dobra primljena iz inozemstva, oslobođena su oporezivanja: dobra za potrebe obrazovanja, za znanstvene i kulturne svrhe; vjerski objekti; i dobra izrađena za potrebe invalidnih osoba.

D. Porezne pogodnosti za donacije fizičkih osoba i pravnih osoba

Poslovne donacije. Poslovni subjekti mogu odbiti od porezne osnovice vrijednost poklona koja je veća od 2.000 SKK, ako su pokloni dani općinama ili drugim pravnim osobama radi financiranja znanosti i obrazovanja, kulture, škola, zaštite od požara, potpore mladima i zaštite i sigurnosti stanovništva, skrbi o životinjama, socijalne i zdravstvene skrbi, zaštite okoliša i u humanitarne svrhe, u dobrotvorne

svrhe, za vjerske potrebe crkvenih zajednica priznatih od strane države, za tjelovježbu i za sport. Odbitak ne može biti veći od 2% od porezne osnovice.

Donacije fizičkih osoba. Fizičke osobe mogu odbiti darove čija je ukupna vrijednost veća od 500 SKK, dane radi financiranja znanosti i obrazovanja, kulture, škola, zaštite od požara, potpore mladima, zaštite i sigurnosti stanovništva, skrbi o životinjama, socijalne i zdravstvene skrbi, zaštite okoliša i u humanitarne svrhe, u dobrotvorne i crkvene svrhe, za tjelovježbu i za sport. Odbitak ne može biti veći od 10% od iznosa porezne obveze.

Zakon "1%": Počevši od 1. siječnja 2002. godine primjenjivat će se odredba prema kojoj porezni obveznici – fizičke osobe mogu odrediti da 1% iznosa njihovog poreza bude uplaćen određenoj pravnoj osobi. Pravne osobe kojima može biti usmjereno tih 1% poreza su: zaklade, neinvesticijski fondovi, neprofitne organizacije koje obavljaju javnodobrobitne usluge, građanske udruge, slovački Crveni križ, ustanove vjerskih organizacija i organizacije s međunarodnim elementom (tj. lokalne podružnice međunarodnih NVO bez svojstva pravne osobnosti). Minimalni iznos koji može biti usmjeren kvalificiranim primateljima je 20 SKK.

U trenutku tiskanja ovog pregleda u Slovačkoj su donesene dopune Zakona o porezu na dohodak kojima je, s primjenom od 2004. godine, propisano oporezivanje dobiti i dohotka svih poreznih obveznika (svih pravnih i fizičkih osoba) proporcionalnom stopom od 19%; ukinuta su sva porezna povlaštenja, uključujući i pravo na odbitak poreza na temelju donacije NVO-ima. S primjenom od 2005. godine, međutim, 1%-tni iznos poreza koji pravne i fizičke osobe mogu usmjeriti (vidi gore) bit će povećan na 2%.

SLOVENIJA

Sve pravne osobe koje obavljaju komercijalnu djelatnost a imaju sjedište u Sloveniji obveznici su poreza na dobit trgovačkih društava. Pravne osobe koje nemaju sjedište u Sloveniji (nerezidenti) obveznici su poreza na dobit trgovačkih društava na dobit ostvarenu poslovanjem u Sloveniji.

Opća je stopa poreza na dobit 25%; pod određenim uvjetima primjenjuje se, međutim, na trgovačka društva koja obavljaju poslovne djelatnosti u posebnim gospodarskim zonama, snižena stopa od 10%, i to na dobit ostvarenu obavljanjem tih djelatnosti.

A. NVO koje imaju pravo na oslobođenje od poreza na dobit

Nisu obveznici poreza na dobit: udruge, vjerske zajednice, fondovi u privatnom i javnom vlasništvu i druge organizacije i ustanove osnovane radi postizanja ekoloških,

humanitarnih, dobrotvornih i drugih neprofitnih svrha; izuzeće ne vrijedi ako ovi subjekti obavljaju gospodarsku djelatnost.

B. Oporezivanje prema izvoru dobiti

Prilozi i članarine. Porezni obveznici koji primaju donacije i priloge ili potpore iz proračuna nisu obvezni izvijestiti o prihodima i rashodima koji su u vezi s ovim izvorima u svojim godišnjim poreznim prijavama. Isto se pravilo primjenjuje na udruge, vjerske zajednice, fondove u privatnom i javnom vlasništvu i druge organizacije i ustanove koje su osnovane radi postizanja ekoloških, humanitarnih, dobrotvornih i drugih neprofitnih svrha. Te organizacije, također, nisu obvezne u svojim poreznim prijavama iskazati prihode i rashode koji su ostvareni djelatnostima s ciljem ostvarenja njihovih statutarnih svrha. One stoga moraju iskazati samo prihode ostvarene gospodarskim djelatnostima (ne prihode od priloga, donacija ili članarina).

Gospodarske/poslovne djelatnosti. Neprofitna organizacija može obavljati gospodarsku djelatnost (izravno ili neizravno) pod uvjetom da je ona povezana s ciljevima organizacije, da se ta djelatnost obavlja samo u onoj mjeri koliko je to potrebno radi postizanja ciljeva organizacije, i da udruga nije osnovana s prvenstvenom svrhom obavljanja gospodarske djelatnosti. Statut organizacije mora sadržavati odredbu temeljem koje se organizaciji dopušta obavljanje gospodarske djelatnosti. Zaklada može, između ostalog, ostvariti prihode od korištenja svoje imovine, darova i nadarbina, te prihod od obavljanja svoje djelatnosti (uključujući gospodarsku djelatnost). Tako ostvaren prihod može se koristiti samo za postizanje ciljeva zaklade i za njezino djelovanje. Prema aktu o osnivanju, ustanove (organizacije osnovane radi obavljanja djelatnosti u područjima obrazovanja, znanosti, kulture, sporta, zdravstva, socijalne sigurnosti, brige o djeci, brige o invalidnima, socijalnog osiguranja i drugog, pod uvjetom da cilj djelatnosti nije ostvarenje dobiti) mogu obavljati gospodarsku djelatnost kao sredstvo obavljanja svojih glavnih statutarnih djelatnosti. Zakon ne definira pojam gospodarske djelatnosti.

Prema zakonu o porezu na dobit trgovačkih društava, udruge, vjerske zajednice, fondovi u privatnom i javnom vlasništvu i druge organizacije i ustanove osnovane radi postizanja ekoloških, humanitarnih, dobrotvornih i drugih neprofitnih svrha nisu oslobođene poreza ako obavljaju gospodarsku djelatnost. Porezna uprava određuje u svakom pojedinačnom slučaju jesu li prihodi i rashodi ostvareni gospodarskom djelatnošću, te stoga oporezivi.

Dobit udruge mora biti korištena za financiranje njezinih statutarnih djelatnosti i ne smije biti raspodijeljena njezinim članovima. Dobit ustanove može se koristiti samo za obavljanje i razvoj njezinih statutarnih djelatnosti, osim ako drugačije nije propisano njezinim osnivačkim aktom.

Ulaganja: Prihod od ulaganja oporezuje se po standardnoj stopi od 25%.

C. Drugi porezi

Nekretnine. Porezi na nekretnine regulirani su Zakonom o građevniskim česticama iz 1984. godine i smatraju se naknadom za korištenje građevinske čestice. Porezni obveznik je korisnik (vlasnik ili iznajmitelj) zemlje, zgrade ili dijela zgrade. Vjerske zajednice su, između ostalih (diplomatska i konzularna predstavništva, međunarodne organizacije), oslobođene plaćanja tog poreza.

Postoji također i porez na promet nekretnina. Porezni obveznik je prodavatelj nekretnine, a stopa je 2% od iznosa kupovnine. Propisana su izuzeća za određene vrste nekretnina. Neprofitne organizacije nisu izuzete od tog poreza.

Darovi i nasljedstva. Prema Zakonu o osobnim porezima, porezni obveznici ne plaćaju porez na nasljedstva i darove ako je naslijedena ili darovana imovina prenesena Republici Slovnijski, lokalnoj jedinici ili humanitarnoj udruzi i njihovim udruženjima. Ako je prijenos pravno završen šest mjeseci nakon što porezni obveznik da izjavu o prihvatu imovine, plaćeni porez se vraća poreznom obvezniku. Nisu propisana ograničenja u pogledu mogućnosti korištenja izuzeća od poreza.

PDV. Obveznik PDV-a je svaka osoba koja samostalno obavlja oporezive isporuke. Porezna osnovica je naknada koju porezni obveznici prime temeljem oporezivih isporuka izvršenih u sklopu poslovanja, trgovine ili slične djelatnosti. U skladu sa Zakonom o porezu na dodanu vrijednost, državna tijela i ustanove i tijela lokalne uprave nisu obveznici PDV-a u obavljanju zadataka koji su u sklopu njihovih nadležnosti. Javne agencije i druge pravne osobe javnog sektora također su oslobođene poreza u obavljanju zadataka koji su u sklopu njihovih nadležnosti. Ako, međutim, obavljaju poslovnu djelatnost i bave se trgovinom ili sličnim djelatnostima a njihovo bi izuzimanje od poreza za posljedicu imalo njihov povoljniji položaj u tržišnoj utakmici, i oni su obveznici PDV-a. Te organizacije mogu biti uvrštene među obveznike PDV-a ako obavljaju poslovnu djelatnost i ako se bave trgovinom ili sličnim djelatnostima te ako je njihov ukupni promet manji od 5 milijuna SIT godišnje.

Porezna oslobođenja propisana su za pet kategorija dobara i usluga. Jedna od tih kategorija uključuje djelatnosti u javnom interesu: javnu poštansku službu, bolničku i liječničku skrb, medicinske usluge, dobavljanje ljudskih organa, krvi i mlijeka, socijalni i dobrotvorni rad, školsko i sveučilišno obrazovanje, sport i tjelovježbu, kulturne usluge i javni radio i TV. Ova kategorija također uključuje isporuke dobara i obavljanje usluga koje vrše neprofitne organizacije s političkim, sindikalnim, vjerskim, domoljubnim, filozofskim, humanitarnim ciljevima na temelju plaćene članarine, ako nije vjerojatno da će oslobođenje od poreza za posljedicu imati

povoljniji položaj tih subjekata u tržišnoj utakmici. Te organizacije nisu obveznici PDV-a ako ne obavljaju komercijalne transakcije ili ne pružaju savjetničke ili slične usluge uz naknadu (izuzev ako se ne radi o članarinama). Druga dobra i usluge koje su izuzete od PDV-a uključuju osiguranje i reosiguranje, nekretnine, osim novoizgrađenih zgrada, iznajmljivanje stambenih prostorija, finacijske usluge, (porezne) i slične biljege, klađenje, kockanje i lutrije, uvoz određene vrste dobara i izvoz dobara i međunarodni transport. Posebna su izuzimanja propisana u vezi s međunarodnim prometom dobara.

Iznosi donirani u humanitarne, kulturne, znanstvene, zdravstvene, obrazovne, sportske i vjerske svrhe, koje porezni obveznici uplate organizacijama osnovanim radi obavljanja tih djelatnosti nisu podložni PDV-u, osim ako se ne radi o naknadi za isporuke dobara i za obavljanje usluga.

U Sloveniji se primjenjuju dvije stope PDV-a: standardna stopa od 20% i snižena stopa od 8,5%. Snižena stopa primjenjuje se na sljedeća dobra i usluge: prehrambene proizvode (uključujući usluge prehrane u restoranima), poljoprivredne potrepštine, isporuke vode, farmaceutske proizvode, medicinsku opremu, potrepštine za invalidne osobe, javni prijevoz, knjige, novine i časopise, usluge autora i kompozitora, kulturne događaje, sportske događaje i objekte, stanovanje, hotele i sličan smještaj i na pogrebe i zbrinjavanje otpada.

D. Porezne pogodnosti za donacije fizičkih i pravnih osoba

Poslovne donacije. Prilozi dani neprofitnim organizacijama u humanitarne, kulturne, znanstvene, obrazovne, sportske, ekološke i vjerske svrhe porezno su priznati rashodi. Organizacija koja prima priloge mora biti organizirana tako da može obavljati navedene djelatnosti. Odbitak je ograničen na 0,3% od ukupno ostvarenih prihoda. Prilozi političkim organizacijama također su odbitne stavke, najviše do iznosa jednakog zbroju tri mjesečna prosjeka plaća isplaćenih zaposlenicima poreznog obveznika.

Donacije fizičkih osoba. Određeni se izdaci mogu, prema Zakonu o dohotku fizičkih osoba, odbiti od ukupne porezne osnovice poreznog obveznika, a najviše do 3% od iznosa takve porezne osnovice. Porezna osnovica može biti umanjena i za iznose novčanih i nenovčanih priloga danih u humanitarne, kulturne, znanstvene, obrazovne, sportske, ekološke i vjerske svrhe, pod uvjetom da je organizacija-priatelj organizirana tako da može obavljati navedene djelatnosti, ili da se radi o organizacijama invalidnih osoba. Prilozi moraju biti dani iz vlastitih sredstava poreznog obveznika a dokaz o tome da su dani moraju biti isprave izdane na ime poreznog obveznika.

SRBIJA I CRNA GORA

Nedavno stupanje na snagu Ustavne povelje Srbije i Crne Gore značilo je završni korak u procesu nestanka SR Jugoslavije. Federacija dviju republika, onako kako je regulirana jugoslavenskim Ustavom iz 1992. godine, ustupila je mjesto labavoj konfederaciji u kojoj jasna podjela nadležnosti tek treba biti definirana. Ovaj sažetak odnosit će se na Srbiju i Crnu Goru ako su zakoni dvaju entiteta u suglasnosti; u slučajevima gdje nije tako, zakoni Srbije i Crne Gore bit će raspravljeni odvojeno.

U Srbiji se dobit trgovačkih društava oporezuje po proporcionalnoj stopi od 14%. u Crnoj Gori se dobit oporezuje po progresivnoj tarifi. U skladu s time, dobit trgovačkog društva do 100,000 EUR oporezuje se po stopi od 15%. Na dobit iznad ovog praga plaća se porez od 15,000 EUR, uvećan za 20% od dobiti koja prelazi prag.

A. NVO koje imaju pravo na oslobođenje od poreza na dobit

Srpski Zakon o porezu na dobit ne propisuje izričito porezno oslobođenje za nevladine organizacije. On govori o “drugim pravnim osobama” koje su oslobođene. Ta formulacija prije svega uključuje udruge, legate, zaklade, vjerske i sportske organizacije. Crnogorski Zakon o porezu na dobit izričito propisuje da “nevladine organizacije” nisu obveznici poreza na dobit.

B. Oporezivanje prema izvoru dobiti

Prilozi i članarine. Članarine, donacije i prilozi nisu oporezivi ako nisu u vezi s gospodarskim djelatnostima organizacije.

Gospodarske i poslovne djelatnosti. Neprofitna organizacije može u Srbiji i Crnoj Gori obavljati gospodarsku ili poslovnu djelatnost; ostvarenje dobiti od gospodarske djelatnosti općenito ne znači oporezivost drugih vrsta dobiti. Nema razlike u poreznom tretmanu dobiti ostvarene povezanim i one ostvarene nepovezanim djelatnostima. U Srbiji je dobit ostvarena gospodarskom djelatnošću organizacije oslobođena poreza ako: (a) nije veća od 300.000 dinara; (b) nije raspodijeljena osnivačima organizacije ili njezinim zaposlenicima, članovima upravnog odbora ili osobama povezanim s njima; (c) plaće članova upravnog odbora i zaposlenika nisu veće od dvostrukog iznosa prosječne plaće isplaćene u području gospodarske djelatnosti u kojem poslovanje obavlja i organizacija; (d) se sva ostvarena dobit koristi za ostvarenje ciljeva radi kojih je organizacija osnovana; i (e) gospodarska djelatnost NVO ne ometa tržišnu utakmicu u sektoru privatnog poduzetništva, onako kako je to definirano protumonopolskim zakonodavstvom. Dodatno,

prihod koji od gospodarskih djelatnosti ostvare NVO koje imaju monopolski ili dominantan položaj na tržištu, onako kako je to definirano protumonopolskim zakonodavstvom, podložan je oporezivanju.

U Crnoj Gori je dobit od gospodarske djelatnosti organizacije oslobođena oporezivanja ako nije veća od 4,000 EUR i ako se koristi za postizanje statutarnih ciljeva organizacije.

Organizacija koja zahtijeva oslobođenje od poreza na dobit ostvarenu gospodarskim djelatnostima mora taj zahtjev podnijeti poreznim vlastima na kraju fiskalne godine. Kao dodatak zahtjevu, organizacija mora podnijeti finacijski izvještaj za tu fiskalnu godinu.

Ulaganja. Prema zakonu Srbije, dobit ostvarena od državnih obveznica je oslobođena poreza, kao i dobit ostvarena u obliku sredstava zaklade kod njezina osnivanja. Dividende se oporezuju po stopi od 20% ako je NVO obveznik poreza na dobit. Drugi oblici pasivnog ulaganja, čini se, nisu oporezivi ako organizacija nije obveznik poreza na dobit. U Crnoj Gori dividende nisu oporezive. Dobit ostvarena bilo kojim drugim oblikom pasivnog ulaganja (obveznice, kamate, itd.) oporeziva je ako je njezin iznos veći od 4,000 EUR.

C. Drugi porezi

Nekretnine. Opće je pravilo da su u Crnoj Gori neprofitne organizacije oslobođene poreza na nekretnine ako svoje nekretnine koriste za postizanje statutarnih ciljeva organizacije. U Srbiji su vjerske organizacije oslobođene poreza na nekretnine ako ih koriste za vjerske svrhe. Uz to, nekretnine koje se koriste za "obrazovne, kulturne, znanstvene svrhe, svrhe društvene dobrobiti, medicinske, humanitarne i sportske svrhe" izuzete su od oporezivanja. Neprofitna je organizacija oslobođena poreza na najam nekretnina ako razdoblje najma nije dulje od 183 dana u jednoj kalendarskoj godini.

Darovi i nasljedstva. U skladu sa srpskim Zakonom o legatima i zakladama, darovi ili nasljedstva koje prime legati i zaklade oslobođeni su poreza na promet. Zakon o porezu na vlasništvo, međutim, propisuje oslobođenje od poreza samo ako je darovana nekretnina. Izričaj srpskog Zakona o porezu na vlasništvo također, čini se, sugerira da se ovo oslobođenje može proširiti na udruge ako one obavljaju djelatnosti radi kojih može biti osnovana zaklada (npr., humanitarne djelatnosti, djelatnosti kojima je cilj potpora kreativnosti, kao i druge djelatnosti za javnu dobrobit). Crnogorski zakon oslobađa NVO bez obzira na to jesu li njihovi ciljevi javnodobrobitni ili korist članova.

PDV. U Srbiji još nije uveden PDV.

U Crnoj Gori je sustav PDV-a na snazi od 1. travnja 2003. godine. Standardna je stopa 17%. Organizacija s godišnjim prometom manjim od 18,000 EUR nije obveznik PDV-a. Time je faktično velik broj NVO ostao izvan sustava PDV-a. Inozemni prilozi i donacije nisu oporezivi PDV-om. Uz to, zakonom su propisana brojna oslobođenja za sve usluge koje obavljaju NVO, pod uvjetom da ta oslobođenja ne narušavaju načelo neutralnosti tržišne utakmice. Usluge koje su u "javnom interesu", uključujući obrazovne, kulturne, sportske i vjerske, također su oslobođene PDV-a.

Porez na promet. U Srbiji se promet dobara i usluga oporezuje po stopi od 20%. Uvoz dobara koja kao humanitarnu pomoć obavi Crveni križ i druge humanitarne organizacije, ili donacije domaćih dobara Crvenom križu, oslobođeni su poreza. Kupnja tuzemnih dobara iz sredstava inozemnih donacija također je izuzeta od oporezivanja. Uz to je oslobođena i kupoprodaja određenih monografija i serijskih publikacija, kao i školskih udžbenika, računalne opreme i softwera. Pod određenim uvjetima oslobođen može biti i promet opreme koja se smatra neophodnom za obavljanje djelatnosti organizacije. Usluge u području zdravstva, znanosti, kulture, obrazovanja, društvene dobrobiti i sporta, kao i usluge koje obavljaju vjerske organizacije, nisu oporezive.

Drugi porezi: Porez na naziv trgovačkog društva. U Srbiji su NVO općenito obveznici pristojbe na naziv trgovačkog društva; iznos pristojbe određuju svojim propisima gradovi i općine. U Beogradu, na primjer, NVO plaćaju 20% iznosa pristojbe koja se inače naplaćuje na naziv trgovačkog društva. U Crnoj Gori neprofitne organizacije nisu obveznici poreza na naziv trgovačkog društva.

D. Porezne pogodnosti za donacije fizičkih osoba i trgovačkih društava

Poslovne donacije. U Srbiji trgovačka društva mogu odbiti do najviše 3,5% svog ukupnog prihoda na temelju donacija danih u medicinske, obrazovne, znanstvene, humanitarne, vjerske, okolišnozaštitne i sportske svrhe. Donacije za humanitarne svrhe su porezno priznati odbitak samo ako su pripale humanitarnim organizacijama. Trgovačka društva mogu dodatno odbiti do 1,5% svog ukupnog prihoda na temelju donacija danih u "kulturne svrhe". U Crnoj Gori trgovačka društva i fizičke osobe mogu odbiti do 3% svog ukupnog prihoda za medicinske, obrazovne, znanstvene, vjerske, kulturne, sportske, humanitarne i ekološke svrhe.

Trgovačko društvo može odbiti do 0,1% svog ukupnog prihoda na temelju uplaćenih članarina (u Crnoj Gori ta se odredba primjenjuje također i na fizičke osobe). Članarine plaćene političkim strankama, međutim, nisu porezno priznati odbitak.

Donacije fizičkih osoba. U Srbiji nisu propisana oslobođenja od poreza na temelju donacija fizičkih osoba. U Crnoj Gori fizičke osobe imaju pravo odbiti do 3% iznosa svog ukupnog dohotka na temelju donacija za medicinske, obrazovne, znanstvene, vjerske, kulturne, sportske, humanitarne i ekološke svrhe.

Zakon ne propisuje nikakva ograničenja što se tiče raspodjele ili prijenosa unaprijed primljenih donacija.

